

Pakket I

JAAR STAATSOLIE

Property of Staatsolie Library

**vertrouwen in
eigen kunnen**

STAATSOLIE

STAATSOLIE

**Uitgave: Staatsolie Maatschappij Suriname N.V.
State Oil Company Suriname
Industrieterrein 21, Flora
P.O.Box 4069 Paramaribo - Suriname
Telex: 217 Suroil SN
Fax: 91105
Telefoon 99649**

**Redactie en samenstelling: Rita Chin A Loi
Lay-out: Art Sabina
Druk : Aktua Print**

Telo Terug over 2 weken
Staatsolie Tel. 199619

toest. 2307
Mw. Slos

JAAAR STAATSOLIE

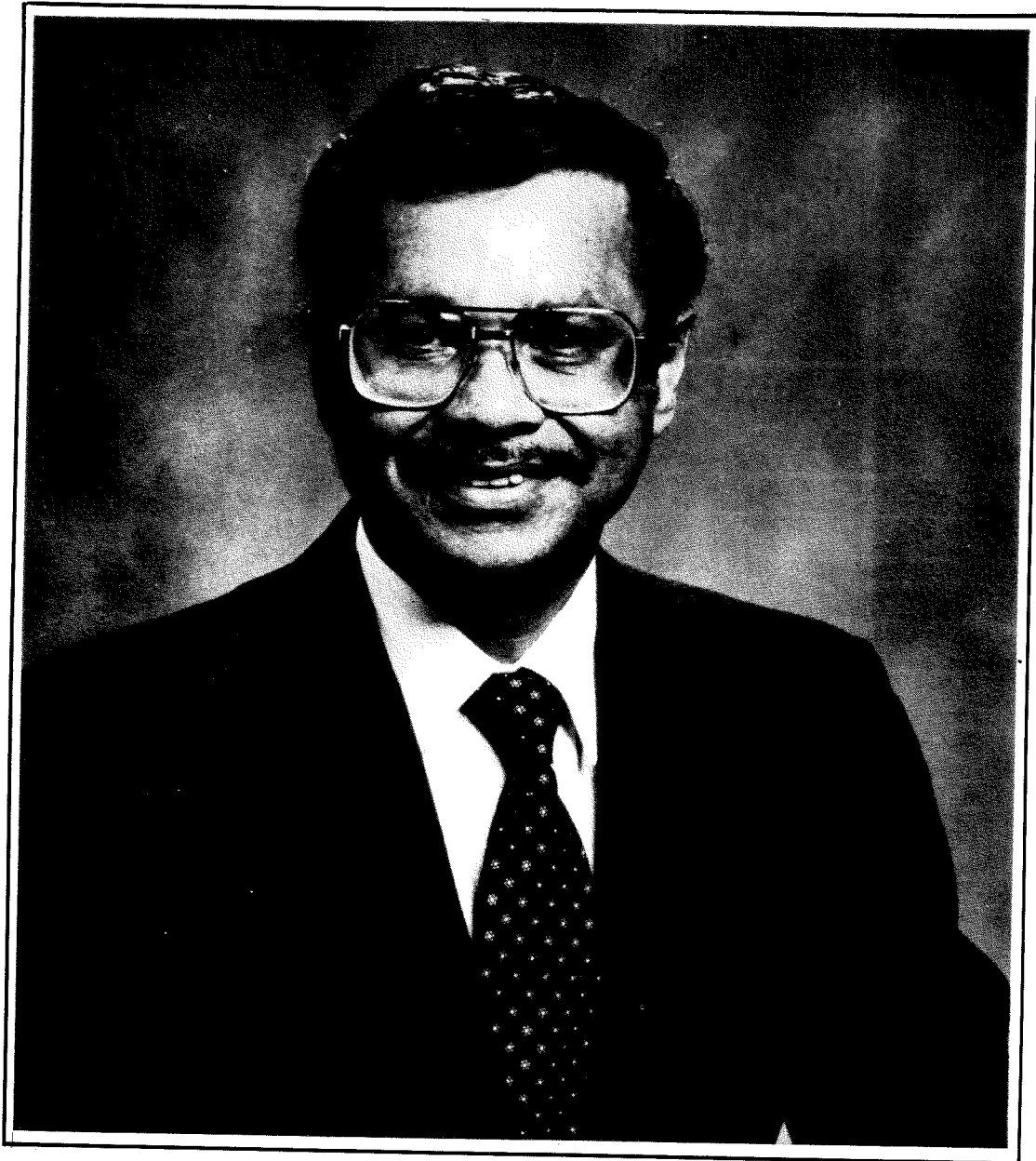
**10 jaar
vertrouwen
in eigen
kunnen**

Dit boek dragen wij op aan de jonge
generatie van Surinaamse ondernemers.

INHOUD:

	Pag.
1. VOORWOORD	7
2. INTRODUKTIE	13
3. AARDOLIE IN DE WERELD	14
4. AARDOLIE-AKTIVITEITEN IN SURINAME	16
5. HET SURINAAMSE OLIERESERVOIR	22
6. HOE WORDT ONZE AARDOLIE GEWONNEN?	24
7. ENERGIEVERBRUIK IN SURINAME	27
8. PERSONEEL EN WERKOMSTANDIGHEDEN	34
9. DE TOEKOMST	41
10. WAT ZEGGEN ONZE VETERANEN EN VRIENDEN?	44
11. SLOTWOORD	53
12. APPENDICES	54

Sirahmpersad Eddy Jharap
Geboren 24 juni 1944
1964 - 1970: Doctorale opleiding in Algemene Geologie
aan de Rijks Universiteit Leiden 1964 - 1970
1970 - 1980: Veldgeoloog bij de Geologische en
Mijnbouwkundige Dienst van Suriname
1980: benoemd tot voorzitter van de Oliecommissie
1980: benoemd tot hoofd van de Mijnbouwkundige Dienst
van Suriname
13 december 1980 - heden: Directeur van de
Staatsolie Maatschappij Suriname N.V.

VOORWOORD VAN DE DIREKTEUR

Wat gaat de tijd toch snel! Staatsolie is op 13 december 1990 al tien jaar actief bezig met de ontwikkeling van onze nationale aardolie-industrie. In deze periode hebben wij enorm veel belangstelling gekregen en aanmoediging ondervonden van de gemeenschap en daarbuiten. Daarom hebben wij besloten om bij deze gelegenheid een jubileumboekje samen te stellen waarin onze ervaringen en resultaten van deze tien jaren zijn samengevat.

Staatsolie is niet alleen een verzameling van boormachines, jaknikkers en tankers, maar het is bovenal een creatie van mensen met bezieling en geloof in eigen kunnen; mensen, die ondanks de verschillen in nivo, cultuur en aard, zich inzetten voor een gemeenschappelijk doel. Enkele van onze medewerkers en relaties vertellen in dit boekje over eigen ervaringen en indrukken. Een persoon die ik graag bij deze groep had gezien, is Lesley Goede. Lesley is een belangrijke steunpilaar geweest. Hij was een van de eerste personen, die in ons heeft geloofd en door zijn committering vooral het commerciële financieringskapitaal, toegankelijk heeft gemaakt voor Staatsolie. "Als Lesley er achter stond dan moest de zaak goed zijn". Helaas heeft hij door zijn plotselinge overlijden de eerste olieproductie niet kunnen meemaken. Maar ik ben er trots op dat wij zijn vertrouwen niet hebben beschaamd.

Het begon allemaal zo: tijdens de militaire coup van februari 1980 was ik kandidaat voor de Volkspartij en een van de leiders van haar verkiezingscampagne. Aanvankelijk dacht ik dat de militaire opstand na een paar dagen wel voorbij zou zijn en de verkiezingen gewoon plaats zouden vinden. Enfin, het verhaal is bekend. Terug op kantoor baalde ik gewoon. Na 10 jaar bij de Geologisch

Mijnbouwkundige Dienst (GMD) zag ik daar geen uitdagingen meer. Wij zochten naar delfstoffen maar er werd gewoon niets met de resultaten gedaan. Buiten werden wij als fantasten of "gekke mannetjes" beschouwd. De G.M.D. werd zelfs "Gekke Mannetjes Dienst" genoemd. Er kwam een nieuwe regering en een nieuwe minister van Opbouw die om meer geduld vroeg. "De revolutie had iedereen hard nodig", zei hij.

Na een maand, april 1980, belde de minister me op: "Een aantal oliemaatschappijen willen voor onze kust naar aardolie zoeken. Wil jij deelnemen in een oliecommissie om met deze maatschappijen onderhandelingen te voeren? Met jouw linkse ideeën kun je goed tegengas geven". Ik zei: "Goed minister". Een week later belde hij weer op: "Wil je ondervoorzitter van de commissie worden?" Ik zei: "Goed minister". Een paar dagen later belde hij weer: "Ik kan geen acceptabele kandidaat voor het voorzitterschap vinden. Wil jij voorzitter worden?" Ik zei: "Goed minister". Zo kreeg ik eindelijk een kans en ben met aardolie begonnen. De commissie heeft een nieuwe petroleumwetgeving in Suriname geïntroduceerd, waarbij de oprichting van een Staatsonderneming, Staatsolie, noodzakelijk was. Aanvankelijk was Staatsolie bedoeld als een maatschappij op papier, die namens de Staat het petroleumkontraat met de buitenlandse maatschappij zou ondertekenen en de Staat in de diverse overlegorganen zou vertegenwoordigen. In die dagen vonden veranderingen erg snel plaats. Ik was inmiddels ook tot hoofd van de Mijnbouwkundige Dienst benoemd en ik zou deze functie goed kunnen combineren met het direktorschap van Staatsolie. Met Gulf Oil was intussen een oliekontraat getekend voor onderzoek in het

zeegebied. In dat kontrakt hadden wij vergaande medezeggenschap afgedwongen. Reeds bij de eerste werkvergadering moest ik over zaken beslissen die helemaal nieuw voor mij waren. Aan de onderhandelingstafel had ik steeds een harde opstelling gehad en moest die nu ook waarmaken, vond ik. Om de multinational werkelijk partij te kunnen bieden en te controleren was er kader nodig van toegewijde en in de verschillende aspecten van de aardolie-industrie getrainde Surinamers. Dit kader konden wij alleen krijgen als wij zelf aardolie zouden produceren. Ik ben toen weggegaan bij de G.M.D. en heb als Staatsolie vergunning aangevraagd om de olie in Saracca zelf te produceren. Wij zouden daarmee twee vliegen in een klap slaan: enerzijds geld maken om het kaderpersoneel te kunnen betalen en anderzijds versneld de nodige technische- en financiële expertise van de olie-industrie verwerven. Met deze strategie hebben wij het Tambaredjoveld in het distrikt Sara-

macca ontwikkeld en werken nu stap voor stap naar ons doel toe.

Ter introductie van dit jubileumboek zou ik graag enkele staaltjes en anekdotes uit de eerste jaren willen vertellen. Het gaat hierbij om de omstandigheden en de sfeer zoals ik die heb aangevoeld. Voor de eerste boringen in 1981 hadden wij een boormachine met personeel van de overheid gehuurd. Als betaling zouden wij de 15 jaar oude boormachine helemaal opknappen. De kosten waren groot op US\$ 100.000. In september zou er geboord worden. Instrumenten en gespecialiseerd personeel uit het buitenland waren daarvoor gemobiliseerd, want de boormachine moest in augustus opgeknapt worden. Toen in augustus de service-monteurs met onderdelen aankwamen, konden wij de boormachine niet ter beschikking krijgen. Verzoeken en smeebeden aan de autoriteiten waren tevergeefs. Wat bleek, de machine zat vast in een boorgat op Meerzorg. De arbeiders probeerden met man en macht

1982: Het multi-well pilot production projekt voor het verkrijgen van produktie-gegevens in het Tam baredjoveld

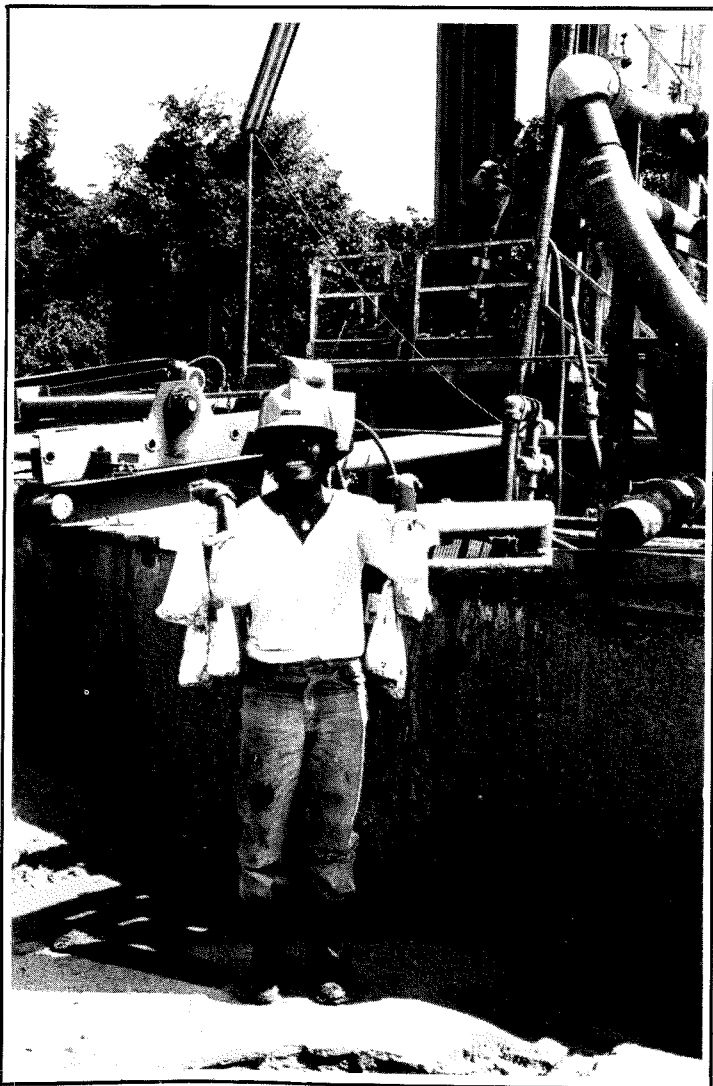

al drie weken tevergeefs de boorstangen los te spoelen. Niemand wilde overmacht bekennen. Als wij die machine niet op tijd repareerden, zouden alle moeite en kosten tevergeefs zijn en ons project zou mislukken zonder dat wij zelfs maar een gat geboord hadden. Ten einde raad ben ik toen naar Meerzorg gegaan en heb de boormachine met een snijbrander van haar stangen bevrijd en weggehaald. Achteraf gezien was deze handeling misschien niet netjes, maar hadden wij soms een andere keus? In elk geval konden

mensen die zich inzetten voor een gemeenschappelijk doel

mensen die zich inzetten voor een gemeenschappelijk doel

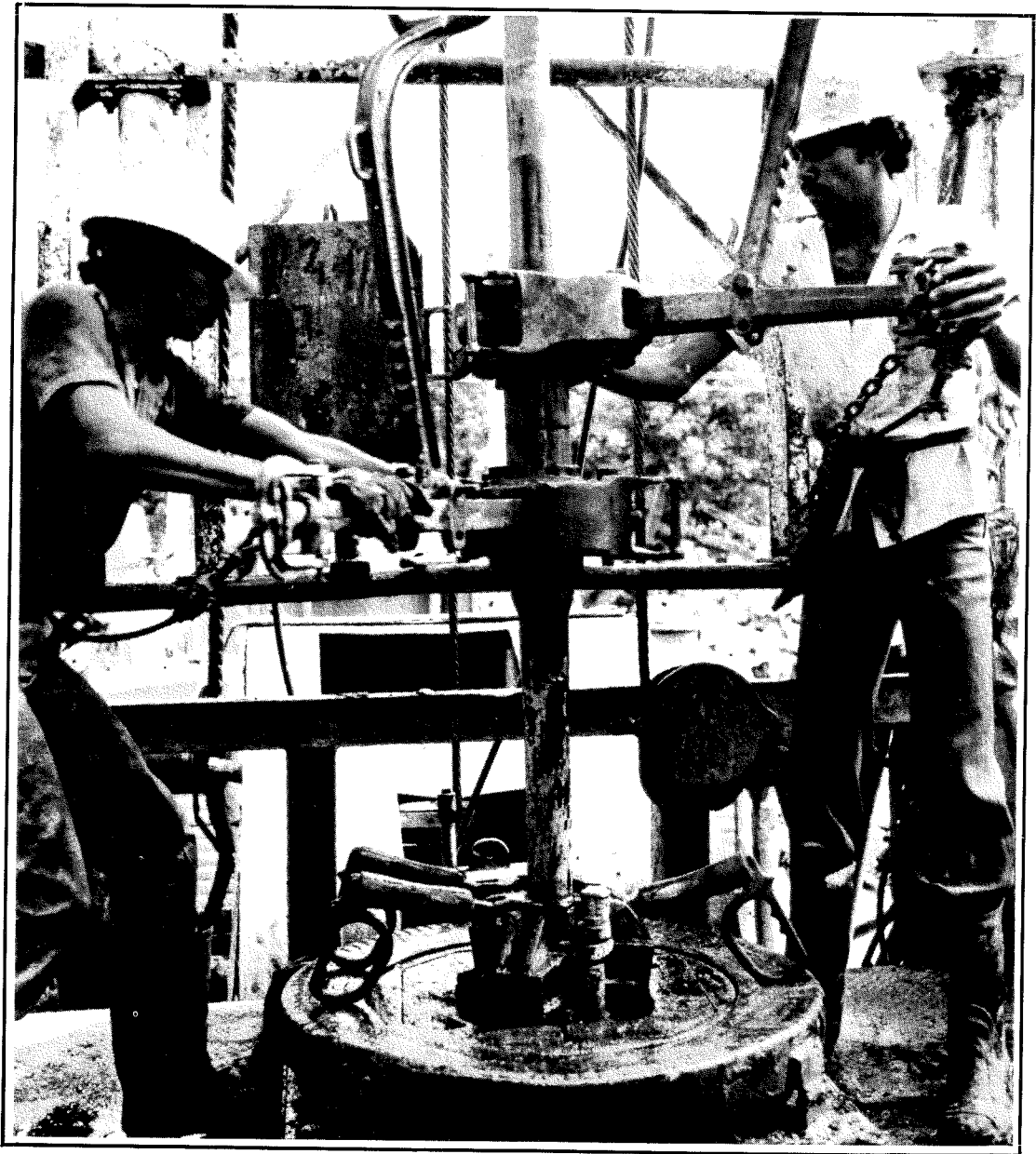
wij zodoende toch nog het boorprogramma afwerken. Een olieveld werd gevonden, de boormachine was opgeknapt en de schade werd vergoed. Veel later hebben wij de overheid als "boete" een complete boormachine gegeven.

Tijdens de afwerking van het eerste boorgat deden zich complicaties voor. Er was dringend een hogedruk pomp nodig. Zo'n pomp konden wij echter in Suriname niet vinden. De afwerking kon ook niet te lang worden opgehouden anders zou het boorgat verloren gaan. Een servicecompany in de V.S.A. had een draagbare pomp voor de job in voorraad en toevallig ook een werknemer met paspoort op zak. Hij kon naar Suriname met de pomp in de hand afreizen. Dat was dan de snelste manier. De Surinaamse Luchtvaart Maatschappij (SLM) verhoogde het

vertrek van haar lijntoestel uit Miami met enkele uren, opdat de man de aansluiting kon maken. Ik haalde man en pomp af van Zanderij, zette de man af bij Torarica en wilde met de pomp naar de boor in Saramacca vertrekken. Inmiddels was het middernacht geworden en de avondklok was ingegaan. Volgens instructies van de militaire autoriteiten zou ik bij de

wachtcommandant een pas kunnen krijgen. Ik daar naar toe, legde de situatie uit en vroeg naar een pas. "Nee, dat kan niet. Wacht maar op deze bank tot de volgende ochtend", kreeg ik daar te horen. Ik liet me echter niet uit het veld slaan en dreigde: "Meneer, als dit apparaat niet tijdig op de boorlocatie komt, gaan er daar doden vallen en u zult

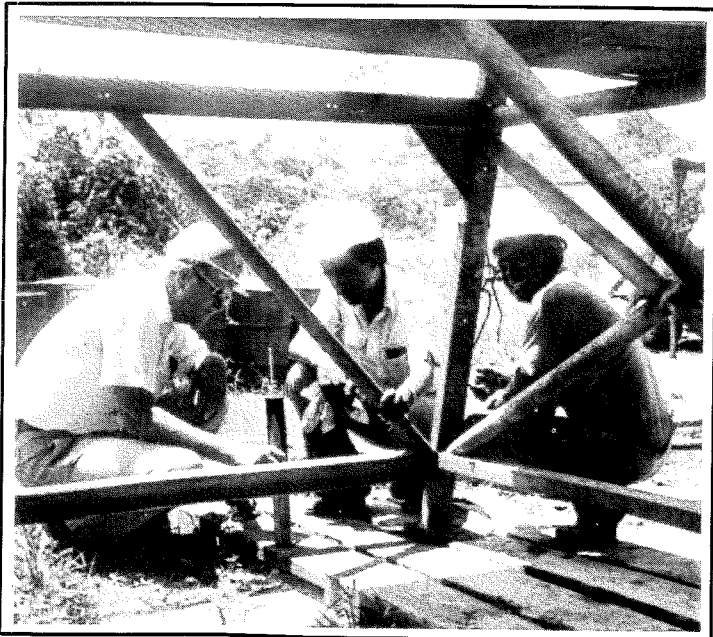
mensen die zich inzetten voor een gemeenschappelijk doel

daarvoor aansprakelijk worden gesteld. Belt u alstublieft uw superieuren op". Geen reactie. Na een hele poos zei een collega: "Laat die man toch maar gaan". Uiteindelijk mocht ik zonder een pas vertrekken met de opmerking: "Ga maar, als je onderweg aangehouden of beschooten wordt, is het je eigen zaak". Toen ik naar de auto liep zei een M.P.: "Maakt U zich niet druk hoor, zet de knipperlichten aan en blijft u hard doorrijden". Ik was natuurlijk bang maar gelukkig ondervond ik geen problemen. De pomp kwam op tijd aan en de job werd met succes afge- maakt.

Staatsolie had niet alleen de taak om de multinational te controleren, maar moest ook faciliteiten creëren zodat de werkzaamheden vlot uitgevoerd konden worden. Gulf-Oil bracht een duur en modern boorplatform binnen. Volgens onze importbepalingen zouden er daarvoor bepaalde rechten betaald moeten worden. Voor dat boorplatform zou het bedrag astronomisch hoog kunnen worden. Wij vroegen de regering een speciaal tarief. Dat werd afgewezen. Men zei: "wij gaan

mensen die zich inzetten voor een gemeenschappelijk doel

nu geld vangen, wij hebben de multinational eindelijk bij de ballen". Ik was het daar niet mee eens. Geld maken zouden wij alleen uit de produktie doen en niet tijdens het onderzoek. Ik schreef daarom de Regeringsleider een brief en vroeg om een gelegenheid om de zaak opnieuw bespreekbaar te maken. Deze organiseerde een vergadering met de President, enkele ministers en adviseurs op het paleis en ik mocht de argumenten presenteren. Daarna had iedereen er begrip voor en de boorwerkzaamheden konden beginnen.

In het begin was alles voor mij natuurlijk nieuw en ingewikkeld. Er werd lang door- gewerkt. Soms bracht ik na kantoorwerk de hele nacht door bij de boor. Van stress had ik nooit eerder gehoord. Maar langzamerhand had die mij wel te pak- ken. Ik moest calpol tabletten slikken om allerlei ongedefinieerde pijnen te bedwin- gen. Ik was driftig en prikkelbaar, en ondervond niet altijd begrip. Op een dag wond ik mezelf op, waarna een sekreta- resse zei: "Waarom kunt u niet als een bankdirecteur zijn. Die zijn altijd zo lief tegenover hun personeel". Ik heb daarna veel over management gelezen en gestu- deerd en naar voorbeelden van andere succesvolle ondernemers gekeken. Ik heb stress proberen te begrijpen en te controleren. Nu barst ik zelden uit en heb geen olie meer onder de nagels! Maar in- tussen ben ik wel grijs geworden en ver- sierd met een buikje. Misschien begin ik nu een beetje op Jozef te lijken.....

In het begin kende ik weinig mensen uit het bedrijfsleven. De lokale manager van Gulf-Oil organiseerde vaak parties waarop allerlei mensen kwamen. Binnen no-time kende hij een ieder die be- langrijk was. Hij raadde me aan om zijn voorbeeld te volgen. Het zou mijn functie goed doen. Op een van de recepties werd ik als volgt voorgesteld aan een mij onbekend persoon: "Dit is onze olie- sjeik". Waarop de man antwoordde: "O, hoe leuk. Hoeveel kokosnoten heeft U

vandaag dan geperst?". Het was niet altijd leuk. Naast directeur zijn, had ik ook andere functies: produktie-engineer, service-monteur, chauffeur, enz. De rol van vader was ik echter bijna vergeten; maar op een avond werd ik op een fijne wijze daaraan herinnerd. Een van onze produktiebronnen vertoonde problemen. 's Avonds ging ik naar huis met een stapel boeken en spreidde die uit op het bed. Mijn dochter, toen 4 jaar oud, stapte belangstellend de kamer binnen en zei: "Zo meneer Jharap, zijn je oliebronnen soms opgedroogd?".

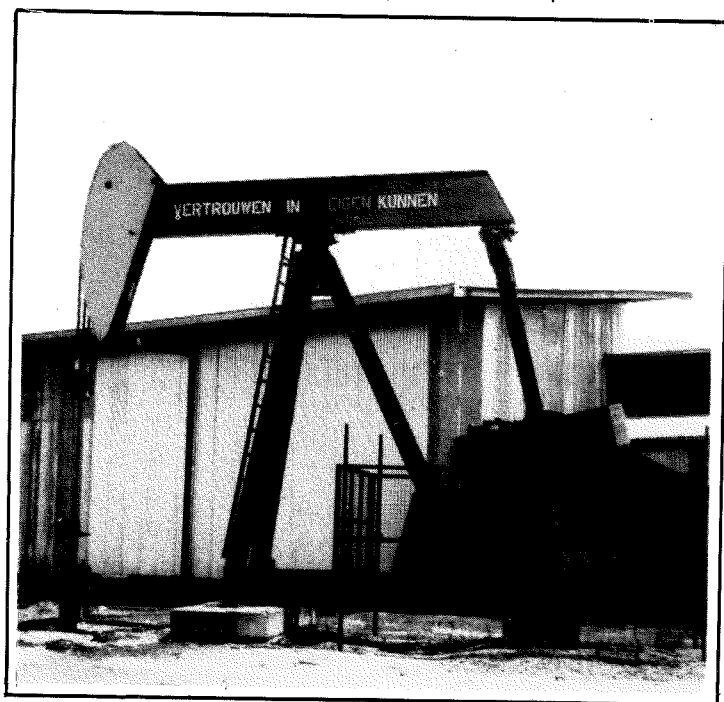
De basis voor onze technische expertise is gelegd door Jack Bradford, een gepensioneerde drilling en production engineer van Gulf-Oil. Ik trok veel met hem op. Ik was zijn baas en zijn chauffeur. Hij was bijzonder intelligent, creatief en toegewijd. Als wij een bepaald gereedschap niet voorhanden hadden, ontwierp hij dat zelf. Menige avonden heeft

hij doorgebracht in de vroegere smederij van Beekhuizen of bij Holly. Voordat hij naar Suriname kwam, had hij een viervoudige by-pass hartoperatie ondergaan. Ik was bezorgd over zijn gezondheid. Op een warme dag in oktober trof ik hem alleen aan in de felle zon op het veld. De rest van de ploeg had allang de schaduw van de bomen opgezocht. Ik vroeg: "Jack, waarom moet je zonodig werken in deze felle zon?". Jack: "Eddy, deze metingen mogen niet uitgesteld worden. De gegevens zijn belangrijk voor het welslagen van het projekt. Dit projekt is van groot belang voor je land en ik heb gezien welke risico's je persoonlijk hebt genomen. Trouwens ik heb nu ook een vaderlijk belang bij dit projekt en wil mijn carrière afsluiten met een tastbare bijdrage aan een ontwikkelingsland".

De eerste bronnen waren nauwelijks in produktie, 25 november 1982, of Jack moest terug. Ik was onzeker: "Jack, wij hebben geen enkele ervaring met de produktie, wat moet ik doen als de problemen komen en je bent er niet?". Jack: "Eddy, ik heb jullie nu lang genoeg mee-gemaakt. Jullie zijn intelligente en kapabele mensen. Je zult zien hoe snel jouw mensen zelf de problemen onder de knie zullen krijgen. Als je me dan toch nog nodig hebt, kun je me altijd bellen". Met zo'n positieve aanmoediging heeft Jack het vertrouwen in mijn eigen kunnen versterkt!

En iedereen, die zijn of haar persoonlijke bijdrage in de afgelopen tien jaar heeft geleverd, hetzij direkt of indirekt, hetzij groot of klein, wil ik bij deze hartelijk bedanken. Laten wij ook met vertrouwen in de toekomst op de ingeslagen weg voortgaan!

De welbekende slogan overal in het produktieveld

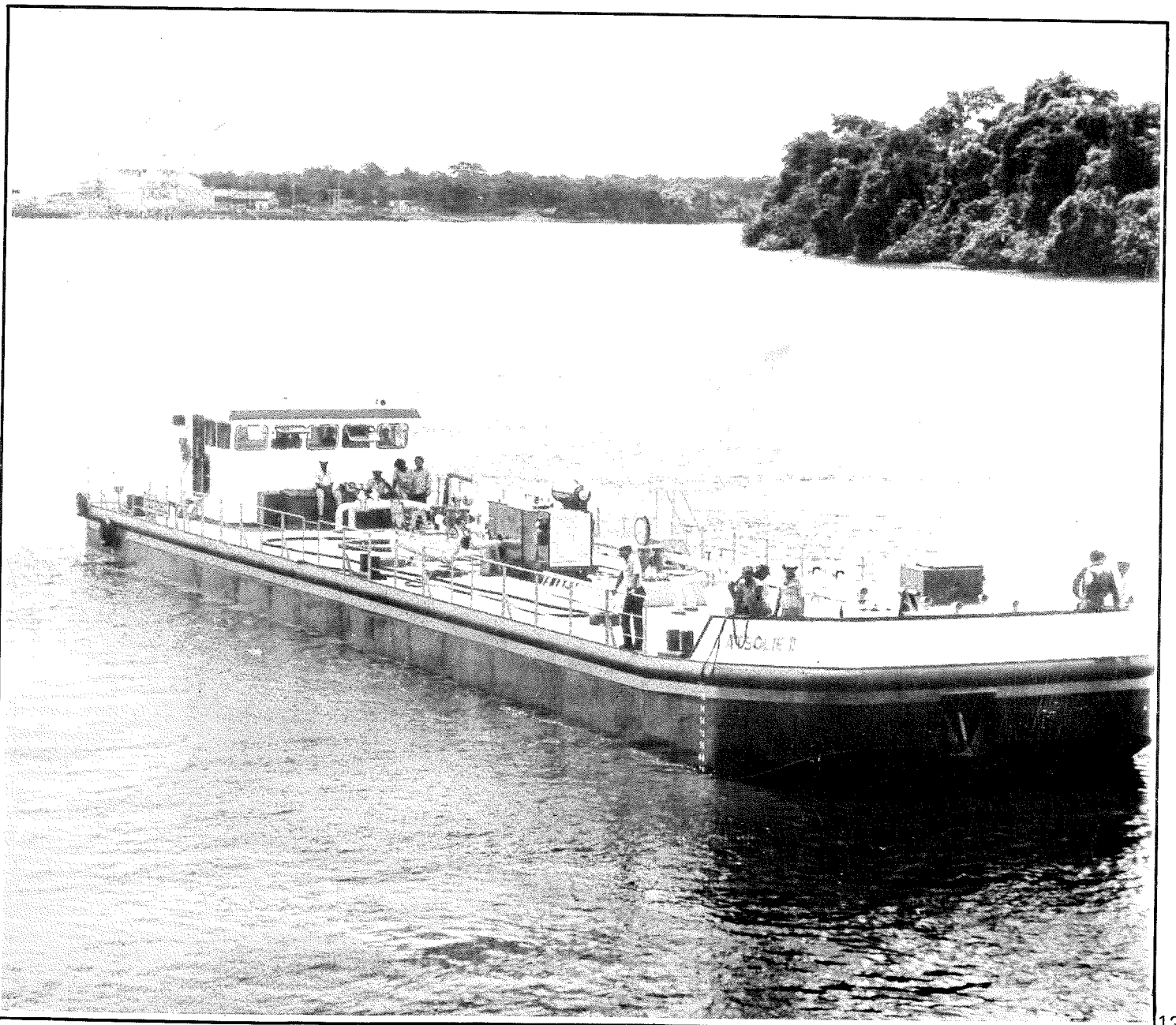
Paramaribo, 20 september 1990
Drs. S.E. Jharap.

INTRODUKTIE

Met de oprichting van de Staatsolie Maatschappij Suriname N.V. op 13 december 1980, werd de eerste stap gezet op weg naar onze nationale aardolie-industrie. De maatschappij bestaat nu tien jaar en is uitgegroeid tot een miljoenenbedrijf dat een belangrijke plaats heeft in onze economie. Staatsolie ontplooit nu geheel zelfstandig haar exploratie-, produktie-, transport- en verkoopactiviteiten. Zij voorziet niet alleen

de lokale groot- en klein industrie van brandstof, meer bekend als onze Samacca-olie, maar exporteert ook naar het buitenland. De speurtocht van een groepje Surinaamse pioniers, tien jaar geleden, hun doorzettingsvermogen en vertrouwen in eigen kunnen, heeft een bedrijf opgeleverd waarop ons land en volk vandaag trots mogen zijn. Wat toen een droom leek, is nu werkelijkheid geworden. Woorden zijn omgezet in daden.

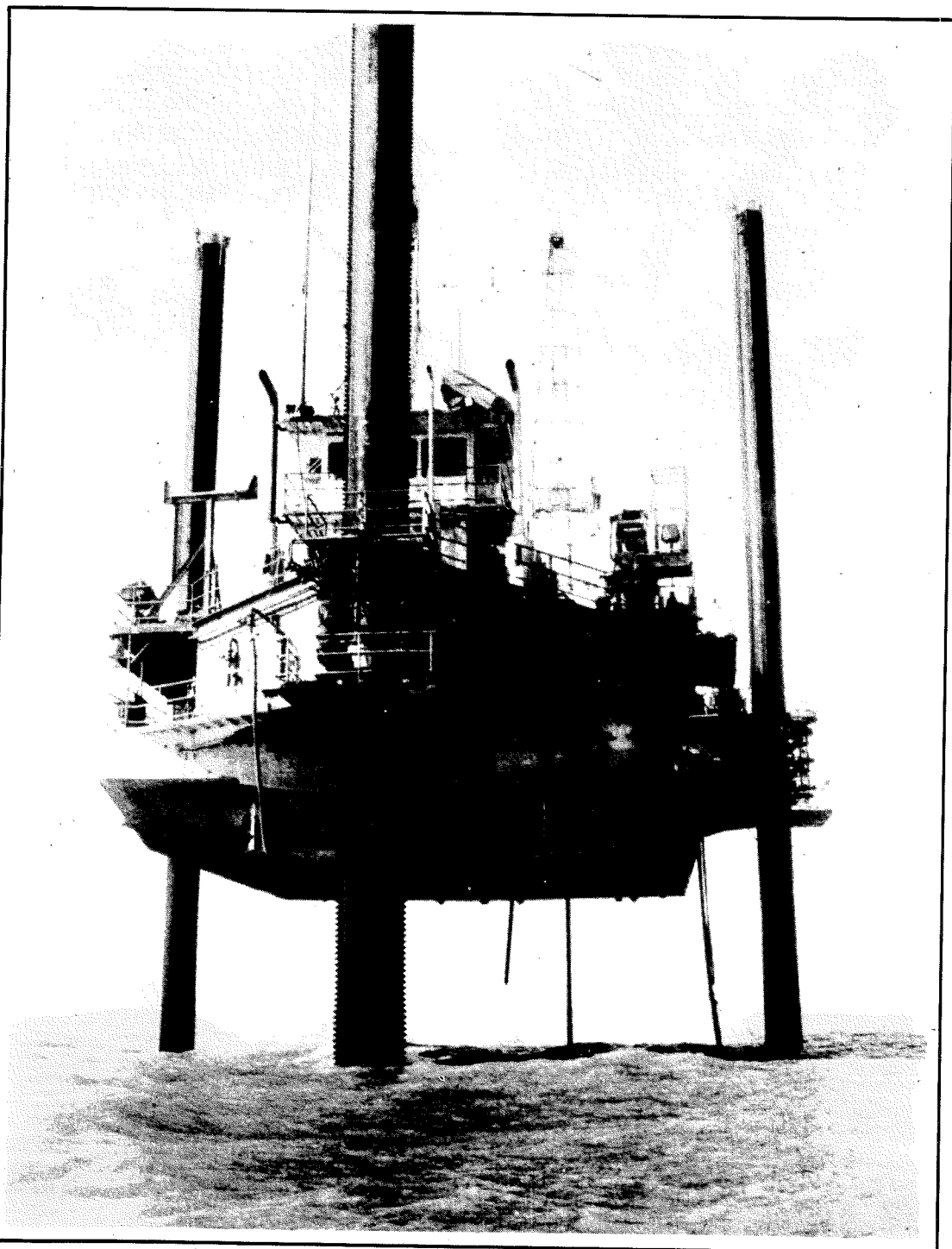
Transport

AARDOLIE IN DE WERELD

De eerste oliebron werd in augustus 1859 door Edwin L. Drake aangeboord in Titusville (westelijk Pennsylvania, USA). Hij vond ruwe olie op ca. 21 meter onder het aardoppervlak en ontwikkelde een tak van industrie die uitgroeide tot de grootste van de wereld. Aardolie is een mengsel van veel verschillende soorten

chemische verbindingen, die men koolwaterstoffen noemt omdat zij hoofdzakelijk uit koolstof en waterstof zijn opgebouwd. Deze variëren van vluchtige gassen zoals methaan (moerasgas) tot vaste stoffen zoals asfalt. De kleur kan geel zijn, maar ook groen, rood, bruin of zwart. Aardolie ontstaat waarschijnlijk

door rotting, onder speciale omstandigheden, van eencellige planten en dieren, die honderden miljoenen jaren geleden leefden en na hun afsterven in zee de bodem bedekten. Wanneer olie gevormd wordt, verplaatst deze zich vaak ondergronds door de poriën van bovenliggende gesteenten tot zij niet verder kan. Olie wordt daardoor gevonden op diepten variërend van 20 meter tot meer dan 7600 meter. Zij komt niet voor in de vorm van ondergrondse meren of plassen. Olie vindt men in de poriën van gesteenten, dus in openingen, die tussen de gesteentekorrels bestaan, zoals bijvoorbeeld water in de gaatjes van een spons.

Een andere naam voor aardolie is daarom PETROLEUM. Dit is afgeleid van het Griekse "Petra" (=steen) en het Latijnse "Oleum" (=olie). Petroleum betekent dus kortweg "olie uit steen".

De poreuze gesteentelagen, die aardolie bevatten, worden ook wel reservoirgesteenten genoemd. De aardolie blijft hierin gevangen indien zich boven en onder het gesteente een aardlaag bevindt die het gesteente afsluit of verzegelt. Oorspronkelijk lagen deze gesteenten horizontaal, maar ten gevolge van aardverschuivingen, bodemdalingen en andere natuurverschijnselen werden de horizontaal afgezette sliedlagen omhooggestuwd, gebogen, geplooid en over elkaar geschoven. Door plooiing van de aardlagen ontstonden plooi-ruggen en plooidalen oftewel anticlinalen en synclinalen. Olie verzamelt zich in het hoogst gelegen gedeelte van de anticlinalen omdat haar soortelijk gewicht lager is dan dat van water, waardoor zij steeds naar boven drijft totdat ze niet verder kan.

Oorspronkelijk werd alleen naar olie geboord op plaatsen waar olie al opwilde naar het aardoppervlak. Nu zijn hiervoor geavanceerde opsporingstechnieken ontwikkeld.

Door distillatie wordt aardolie geraffineerd tot min of meer vluchtige producten zoals

benzine, oftewel motorgasoline, stookolie, dieselolie, naphtha-jet-fuel en kerosine-jet-fuel voor vliegtuigen, paraffine voor smeermiddelen etc. Als brandstof vindt zij vervolgens haar weg naar alle plaatsen in de wereld waar energie moet worden opgewekt. Zij is inmiddels de onmisbare en vitale brandstof geworden ten behoeve van het energieverbruik in de huishouding, de industrie, het transport, elektrische centrales en in de commerciële sector.

Daarnaast vormt aardolie de belangrijkste grondstof voor de wereldproductie van plastics, harsen, synthetische rubbers, kunstvezels, oplosmiddelen en ongeveer de helft van de synthetische wasmiddelen. We vinden deze grondstof zelfs terug in parfums en medicijnen. Een lijst van producten waarin aardolie is verwerkt zou vele pagina's tekst in beslag nemen! Iedereen komt dagelijks met deze producten in aanraking.

De aardolievoorraden zijn echter niet onbeperkt. Schattingen van de totale wereld-oliereserve in 1989 kwamen op ca. 900 miljard barrels (1989 Energy Statistics Sourcebook: Pennwell Books). Meer dan de helft hiervan ligt opgeslagen in de landen van het Midden-Oosten. De rest is verspreid over de overige continenten van de wereld. De productie van aardolie wordt beïnvloed door omstandigheden van economische en politieke aard. Afhankelijk van de economische ontwikkeling en politieke machtsverhoudingen in de wereld kan soms een situatie ontstaan, waarbij de vraag het aanbod overtreft. De olieprijs springen dan omhoog. Door hoge olieprijsen wordt het aantrekkelijk om meer te boren en te produceren met als gevolg dat de olieprijsen weer dalen. Ongeveer de helft van de behoefte aan energie in de wereld wordt nu door olie gedekt. Slechts een paar procent van de werelddardolieproductie wordt gebruikt als grondstof en meer dan 95% als brandstof.

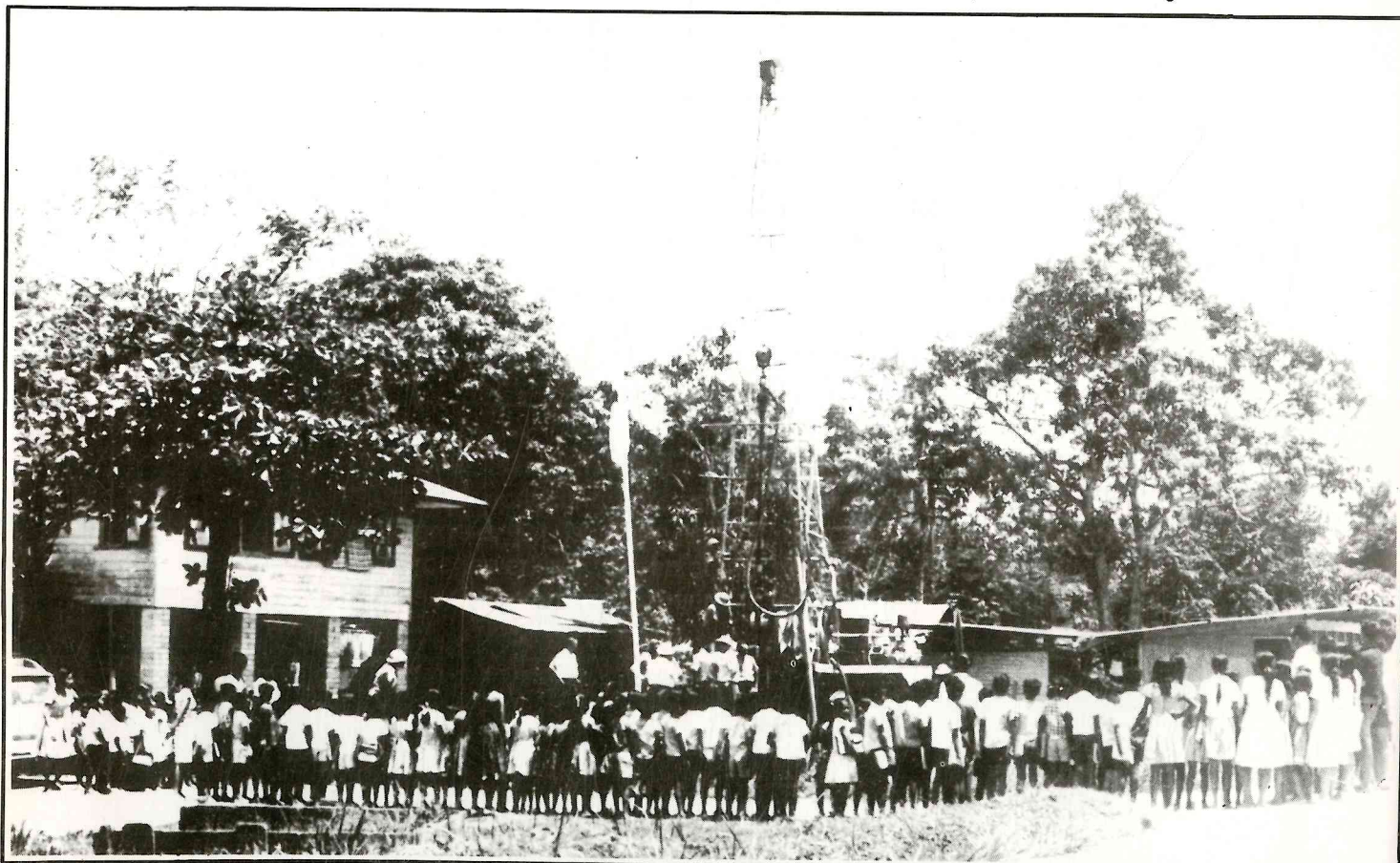
* AARDOLIE-AKTIVITEITEN IN SURINAME

Sinds 1930 werden in Suriname meldingen gedaan van aardolie voorkomens. Pas na 1960 was er echter sprake van systematisch aardolieonderzoek. Zowel op het vasteland als vlak voor onze kust, hebben verschillende buitenlandse olie-maatschappijen naar aardolie gezocht. In de periode van 1969-1970 bereikte deze speurtocht zijn hoogtepunt toen SHELL op verschillende plaatsen in ons kustgebied twintig exploratiegaten boorde. Er werd olie gevonden, maar niet in commercieel aantrekkelijke hoeveelheden voor een reus als de Shell. Voorafgaand aan deze intensieve speurtocht, werd in 1965 tijdens een waterboring, bij toeval olie gevonden door de Geologisch Mijnbouwkundige Dienst. Dit gebeurde in het plaatsje Calcutta in het distrikt Saramacca. Een jaar later werd in hetzelfde distrikt, in de omgeving van het dorpje Tambaredjo, weer aardolie gevonden. En in 1967 vond men olie bij Weg naar Zee.

Het zoeken naar aardolie werd echter stopgezet nadat Shell tot de conclusie was gekomen dat de olievondsten voor haar niet rendabel waren.

In de jaren zeventig steeg de wereldmarktprijs van aardolie aanmerkelijk. Deze stinkende, bruinachtig-groenachtig glanzende vloeistof, werd steeds kostbaarder. Voor ons land werd het weer aantrekkelijk om de mogelijkheden van nationale aardolieproductie serieus na te gaan. Aardolie was voor elke vorm van industriële ontwikkeling het onontbeerlijke vloeibare goud geworden. Dit vloeibare goud mocht voor Suriname niet langer een droom blijven. Zoeken naar olie werd een nationale verplichting. Ons land spendeerde jaarlijks meer dan een derde van haar exportdeviezen aan de import van aardolieproducten. Productie van onze aardolie zou een belangrijke besparing in deze kosten teweeg kunnen brengen.

De eerste olievondst.
op een schoolerf te Calcutta Saramacca in 1965. Deze olie werd toevallig gevonden tijdens een waterboring

Oliecommissie

In mei 1980 werd de oliecommissie benoemd. Deze moest o.a. modelcontracten opstellen, die ons land zou kunnen afsluiten met buitenlandse oliemaatschappijen om de exploratie en exploitatie van aardolie in Suriname ter hand te nemen. De oliecommissie formuleerde het strategisch doel in de preambule van het Decreet E8 als volgt:

..." dat de Staat voornemens is het onderzoek naar en de ontginning van zijn minerale voorkomens aan te moedigen en te bevorderen..."

..." dat de Staat het onderzoek naar en de ontginning van aanwezige olievoorkomens in eigen beheer wenst te doen..."

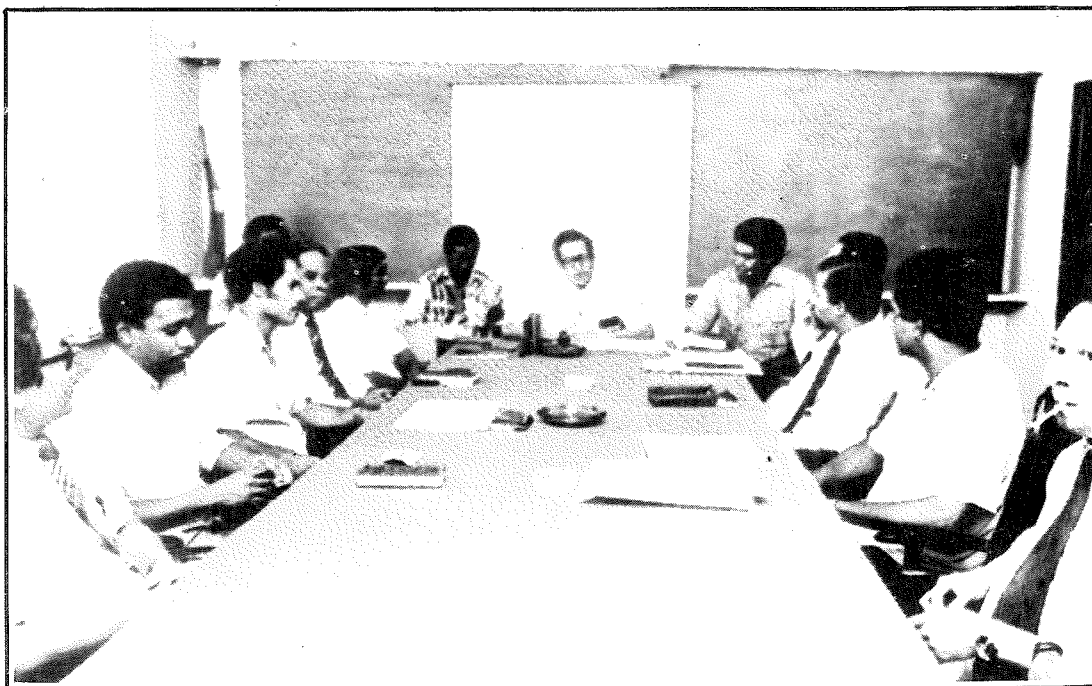
..." dat de Staat daarom een Staatsmaatschappij heeft opgericht die, met inachtneming van de wensen van de

Staat, alleen danwel met derden, de werkzaamheden betrekking hebbende op het onderzoek naar de aanwezigheid van en de ontginning van petroleumvoorkomens ter hand zal nemen..."

..."dat ter vervulling van genoemde werkzaamheden, aan de Staatsmaatschappij een vergunning dient te worden verleend, voor onderzoek naar en een concessie voor ontginning van petroleum in het gebied en onder de voorwaarden zoals in deze overeenkomst is aangegeven."

De oliecommissie formuleerde ook de concept-statuten van de Staatsmaatschappij, de concept-concessie-overeenkomst en het model-service-contract. Hiermee werden de instrumenten aangedragen om het strategisch doel te realiseren.

Instelling van de Oliecommissie door de Minister van Opbouw

Staatsolie Maatschappij

Na intensieve en degelijke voorbereidingen van de oliecommissie kon op 13 december 1980 de Staatsolie Maatschappij Suriname N.V. officieel worden opgericht. In speciale decreten werd de maatschappij aangewezen als agent van de Staat voor de exploratie, ontwikkeling en productie van aardolie in Suriname. Staatsolie kreeg de opdracht om, met inachtneming van de wensen en belangen van de Staat, alleen danwel met derden, het onderzoek naar de aanwe-

zigheid van petroleumvoorkomens evenals de ontginning hiervan, ter hand te nemen. De oprichting van Staatsolie ging direkt gepaard met de ondertekening van een service-kontrakt voor de exploratie en productie van aardolie in een deel van ons zee-areaal. Dit kontrakt werd gesloten met de Amerikaanse multi-national Gulf Oil. Voor het onderzoek naar en de productie van aardolie op ons vasteland sloot de maatschappij ook een overeenkomst met Gulf voor technische bijstand.

Benoeming van de Raad van Commissarissen bij de oprichting van Staatsolie

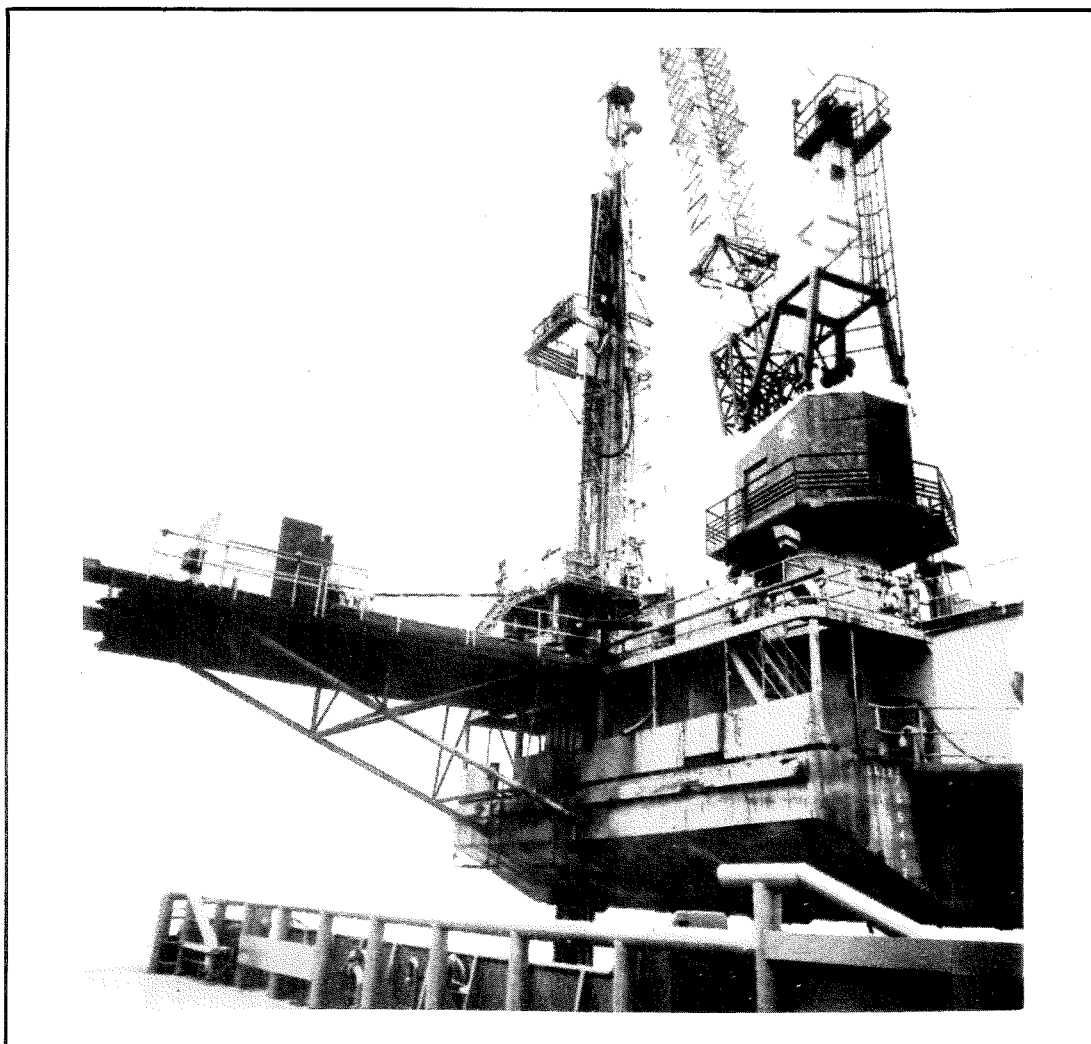
Woorden werden daden

Met beide kontrakten op zak, zette Staatsolie haar eerste schreden op een onbekende en moeilijke weg naar onze nationale petroleum-industrie. In gezamenlijke commissies moest Staatsolie met Gulf werkprogramma's opstellen en deze goedkeuren, begrotingen opstellen en gezamenlijk beslissingen nemen. Staatsolie was ook verantwoordelijk voor het controleren van de verschillende activiteiten die Gulf in ons land ontplooiden. Deze activiteiten gingen van start in 1981 toen een begin werd gemaakt met een intensief onderzoek in een deel van ons zeegebied. Gulf vond vlak voor onze kust in drie gaten aardolie op een diepte van 600 tot 700 meter. De vondst voldeed echter niet aan haar minimumeisen en zij verliet het gebied in 1984. Offshore onderzoek werd echter in hetzelfde gebied voortgezet in 1985.

Toen sloot Staatsolie een overeenkomst met de Energy World Trade Group. Deze bevestigde de vondsten van Gulf, maar opnieuw konden er geen commercieel winbare olievoorraden in ons zeegebied worden aangetoond. Vanwege de sterke daling van de olieprijs werd het offshore onderzoek in 1986 stopgezet.

In 1989 begon Staatsolie onderhandelingen met een grote Amerikaanse oliemaatschappij, om weer een overeenkomst te sluiten voor het zoeken naar aardolie in ons zeegebied. Tegelijkertijd werd een voorstel voor een nieuwe petroleumwet ingediend bij de minister van Natuurlijke Hulpbronnen, om de juridische regelingen voor aardolie activiteiten in ons land vast te leggen. Staatsolie streeft ernaar in 1990 de onderhandelingen over een nieuw offshore contract met deze oliemaatschappij af te ronden.

Offshore onderzoek

Tambaredjo

De ontwikkelingen op het vasteland hadden een heel ander verloop. Hier had Staatsolie van meet af aan het heft in eigen hand.

Teneinde binnen korte tijd een eigen kader op te leiden met voldoende kennis en ervaring om de Staatsbelangen in deze industrie te behartigen, besloot Staatsolie voor eigen rekening en op eigen risico de olievondsten op het land in productie te brengen.

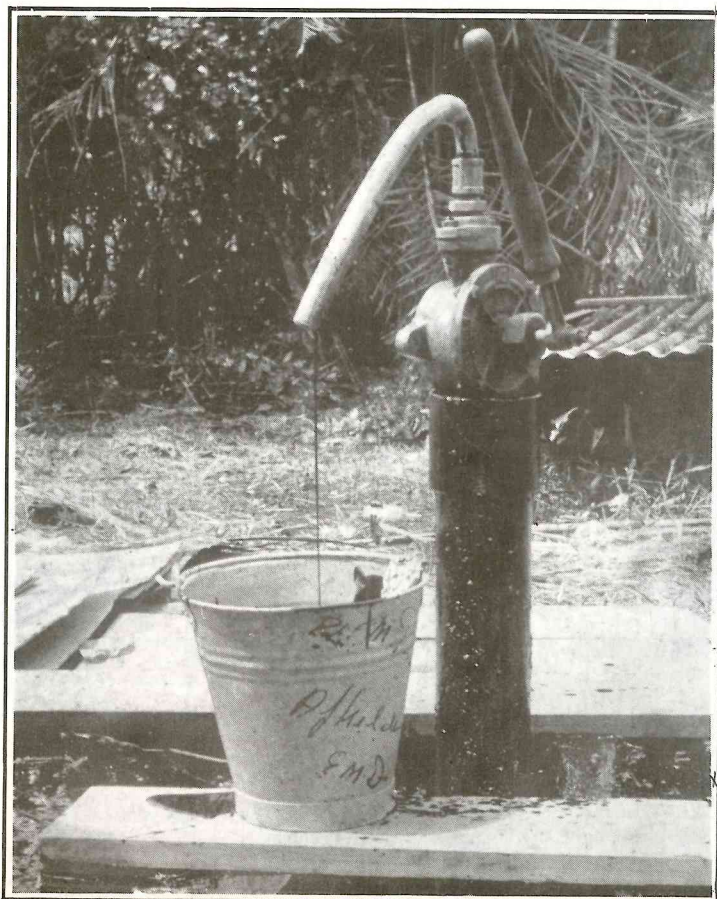
Met technische en financiële steun van Gulf Oil en met fondsen van de Surinaamse overheid ging de maatschappij in 1981 van start met de uitvoering van haar eerste evaluatieprogramma. Dit omvatte het boren en meten van drie bronnen aan de rechteroever van de Saramaccarivier bij de plantage La Prevoyance: de TA-5, TA-6 en TA-7. Op een diepte van 312 meter werd in de TA-5 ruwe olie aangeboord. Na afwerking van deze historische bron produceerde zij binnen 70 uren totaal 160 barrels ruwe olie. De overige twee gaten, TA-6 en

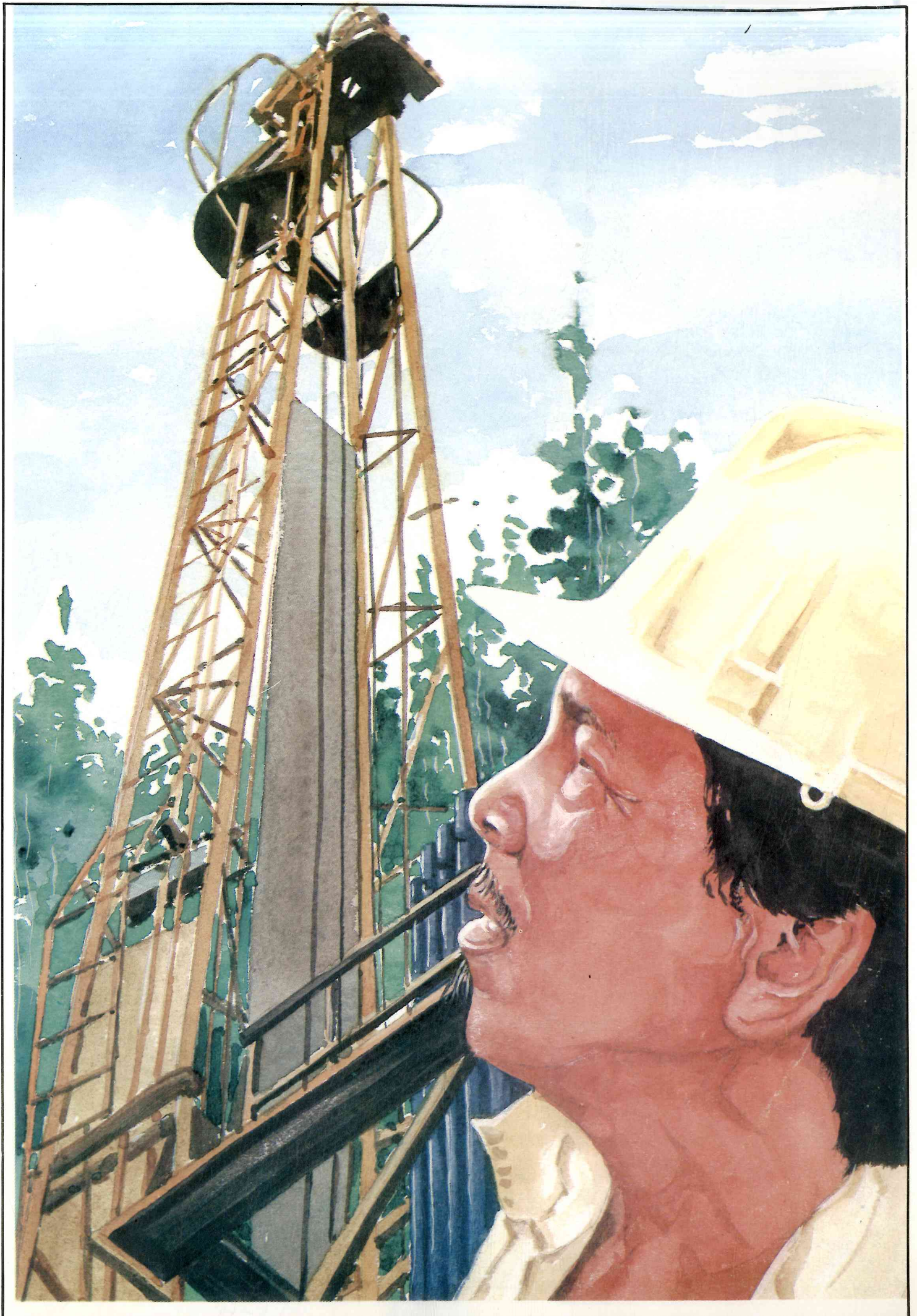
TA-7, werden eveneens geboord en gemeten en de resultaten werden met Gulf Oil besproken. De evaluatie was positief en Staatsolie stapte naar de lokale bankiers voor financiering van een bescheiden productie-installatie. Als follow-up werd in 1982 een produktieproject bestaande uit vijf bronnen uitgevoerd, in de omgeving van het dorpje Tambaredjo op de voormalige koffieplantage Catharina Sophia in het distrikt Saramacca. Een verwilderde kustvegetatie zou door menselijk ingrijpen weldra veranderen in een aardolie produktieveld. Hiervoor leidde de maatschappij haar eigen kader op. Om de boringen uit te voeren werd een tweehandse boormachine (Failing 2500) gekocht, en in september 1982 werd het eerste produktiegat met eigen personeel geboord. De gemiddelde diepte van de gaten was 300 meter en op 25 november 1982 begon officieel de productie van aardolie in Suriname.

Sindsdien heeft Staatsolie met eigen middelen en meerdere bankleningen, haar produktiefaciliteiten in het Tambaredjogebied en omgeving systematisch uitgebreid. Deze ontwikkeling in stijgende lijn resulteerde in juni 1990 in een dagproductie van 4200 barrels uit 150 bronnen.

Anno 1990 is Staatsolie uitgegroeid tot een bijna volledig geïntegreerde oliemaatschappij, onder leiding van Surinamers die hun sporen hebben verdiend op het gebied van de exploratie, drilling en boorgatafwerking, olieproductie en behandeling, transport en marketing van onze Surinaamse aardolie, ons eigen vloeibaar goud. Veelbelovende woorden zijn binnen tien jaar tijd omgezet in veelbelovende daden, in harde cijfers die ons land de afgelopen tien jaar miljoenen dollars hebben bespaard. Zo draagt de maatschappij bouwstenen aan voor de ontwikkeling van een gezonde en sterke nationale economie.

Olievondst te Tambaredjo in 1968

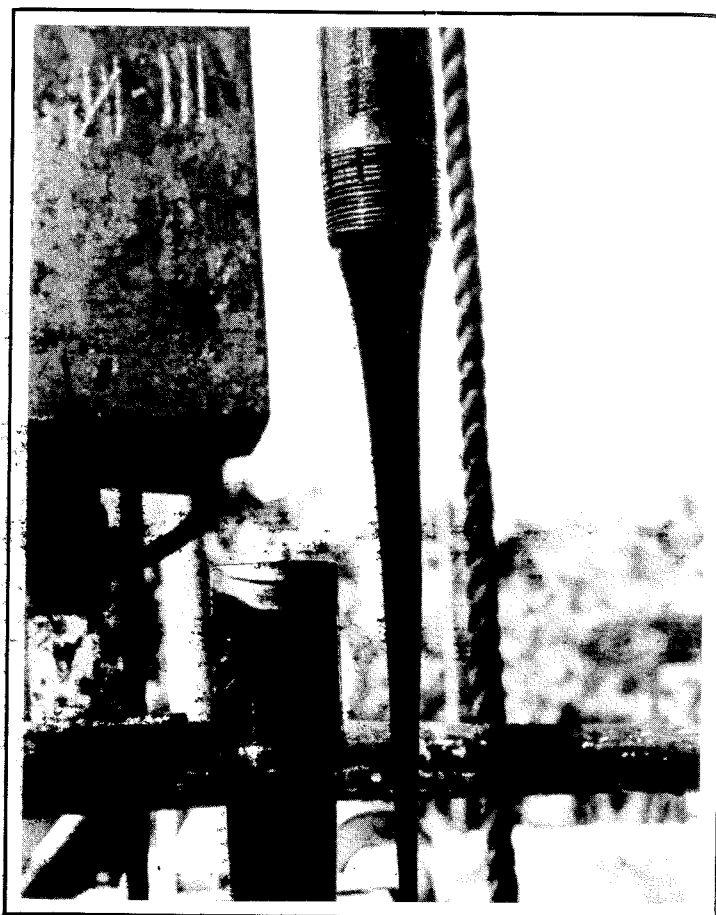
HET SURINAAMSE OLIERESERVOIR

Volgens de laatste gegevens (januari 1990) beslaat het Tambaredjo oliereservoir een oppervlakte van circa 35 vierkante kilometer, in het kustgebied van het distrikt Saramacca. De ruwe olie komt voor in vele zandlichamen op circa 300 meter beneden het aardoppervlak. De totale voorraad olie in de grond (OOIP) van dit veld, wordt berekend op 233 miljoen barrels. Slechts een deel van deze hoeveelheid zal economisch geproduceerd kunnen worden. Die hoeveelheid wordt de "winbare reserve" genoemd. Vanaf het prille begin van de olieproductie in het Tambaredjoveld zijn er vele reservoirstudies gedaan om de oorsprong van de voornaamste reservoirkracht te ontdekken. In 1989 kon Staatsolie definitief vaststellen dat de belangrijkste produktiebijdrage tot stand komt door "reservoircompactie": het zandpakket waaruit de olie wordt gepompt krimpt als het ware langzaam in, waardoor de olie onder druk blijft. Om de omvang van deze compactie vast te stellen zullen nauwkeurige metingen gedaan moeten worden. Pas dan kunnen er betrouwbare schattingen van de winbare reserves worden gedaan. Aan de hand van de produktiegeschiedenis en op basis van vergelijkingen met soortgelijke olievelden, wordt voorlopig aangenomen dat ca. 12,5% van de totale hoeveelheid olie in de grond, winbaar is zonder reservoirstimulatie. Voor het Tambaredjoveld komt dat neer op 29,2 miljoen barrels, waarvan reeds 6 miljoen barrels zijn gewonnen. In een later stadium zou een additionele hoeveelheid olie geprodu-

ceerd kunnen worden, middels water- of stoominjectie.

Ook in diverse andere gebieden van het land-areaal komt olie voor. Voorlopig worden deze voorkomens "waarschijnlijke reserves" genoemd. Per ultimo 1989 was de totale waarschijnlijke reserve in het door Staatsolie onderzochte deel van het onshore-gebied als volgt samengesteld:

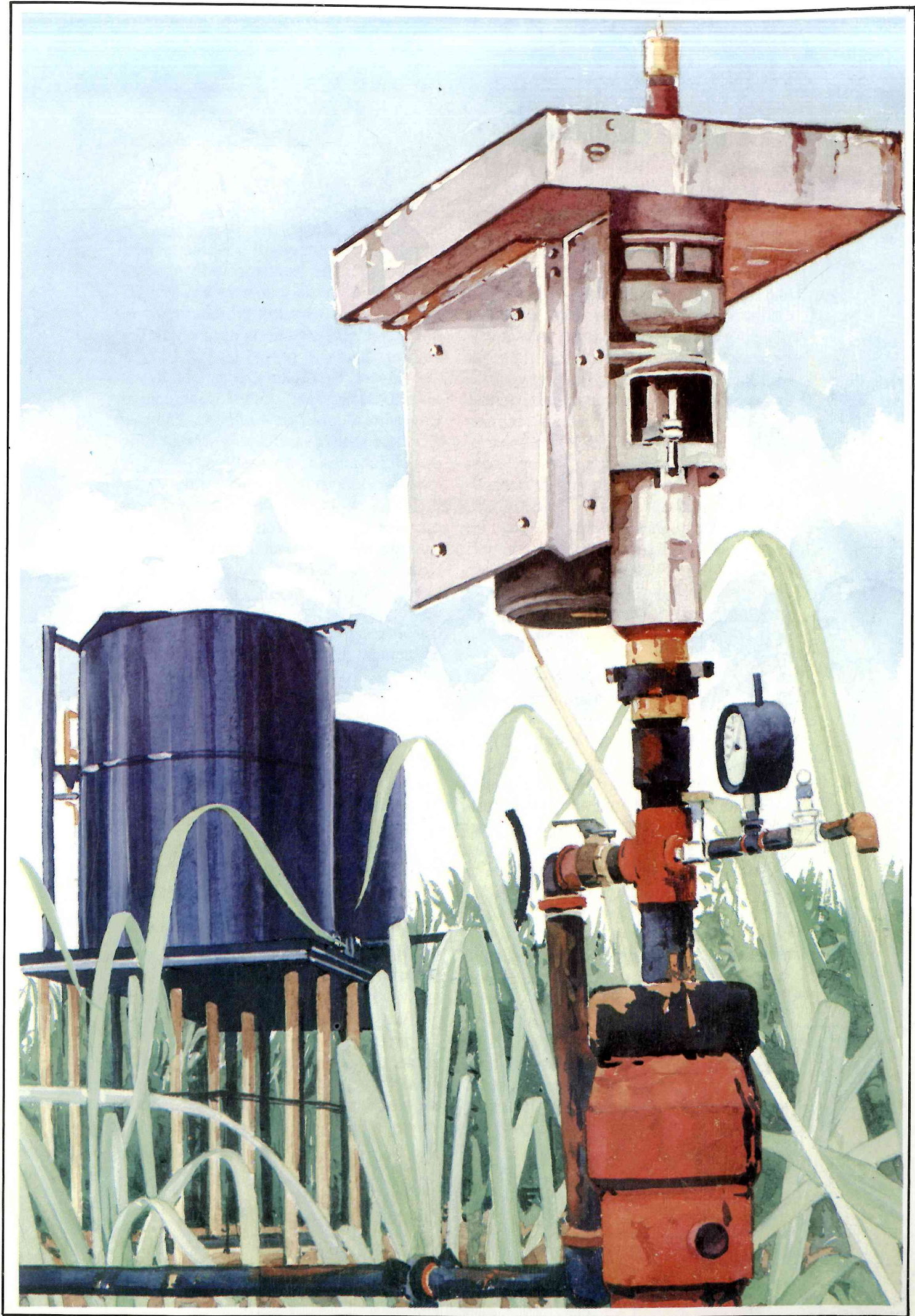
Onze Saramacca olie

GEBIED

WAARSCHIJNLIJKE RESERVE in MM bbls 1989

Noord Tambaredjo	9,7
Tambaredjoveld (stoominjectie)	7,0
Calcutta	12,5
Borneo	3,8
Weg-naar-Zee	5,0
TOTAAL	38,0

* HOE WORDT ONZE AARDOLIE GEWONNEN?

Het winnen van onze aardolie gaat niet zonder slag of stoot. De Saramacca crude bevindt zich op circa 300 meter beneden het aardoppervlak in een moeilijk toegankelijk gebied. Overal waar naar olie wordt gezocht en waar olie wordt gewonnen moet Staatsolie eerst de infrastructuur aanleggen. In de meeste gevallen moet de maatschappij zich letterlijk een weg banen door de wilde bosvegetatie in zwampachtig gebied. Om bij de olie te komen, moeten er diverse stappen worden ondernomen zoals ontbossen, het aanleggen van wegen, afvoerkanalen, sluzen, en dammen en het gereedmaken van boorlokaties.

De afdelingen Exploratie, Drilling en Produktie Operations zijn hiervoor verantwoordelijk. Nadat is vastgesteld op welke plaatsen de exploratie- en produktiegaten moeten worden geboord, gaan de werknemers van deze afdelingen aan de slag.

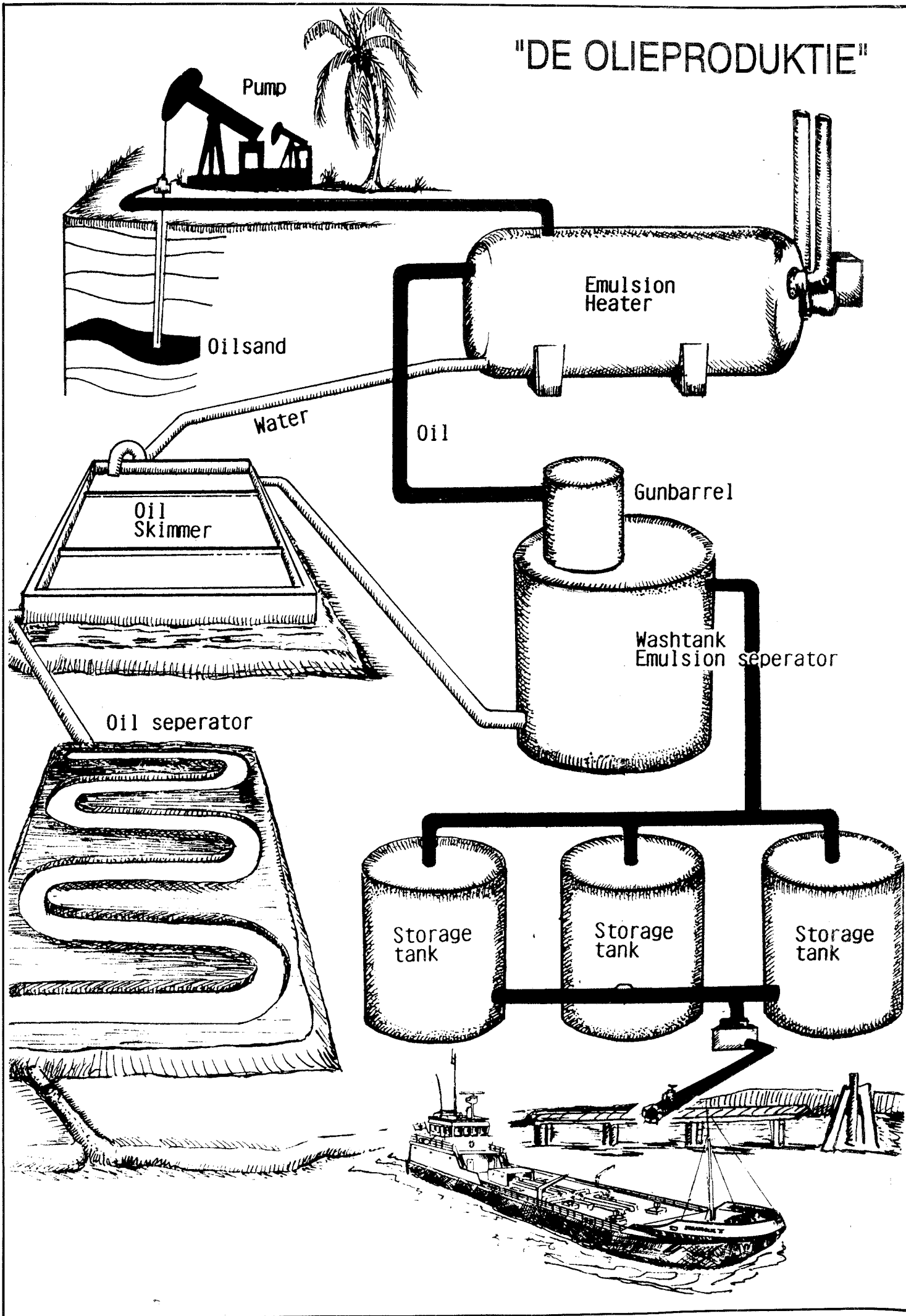
Drilling richt zich voornamelijk op het boren van exploratie- en produktiegaten. Als de boorlokatie gereed is en de boortechnische aspecten van het te boren gat zijn bestudeerd, kunnen de boorwerkzaamheden beginnen. De boorvloeistof wordt klaargemaakt, de beitel wordt vastgeschroefd aan de eerste boorstang en vervolgens wordt het gat geboord. De beitel zakt roterend in de aardbodem, terwijl door de boorstang de boorvloeistof wordt gepompt. Het gat wordt eerst geboord tot circa 80 meter, waarna de beitel en boorstangen eruit worden gehaald. Dan wordt het gat verbuisd met stalen buizen oftewel casings. Deze casings worden gecementeerd in het gat om te voorkomen dat de verschillende aardlagen zich met elkaar gaan vermengen. Met een kleinere beitel wordt dan verder geboord tot de oliehoudende zandlaag op ca. 300 meter diepte. Dit gedeelte

wordt ook verbuisd met casings. Vervolgens wordt de zandlaag schoongespoeld met water dat door de boorstangen en beitel wordt gespoten, waarna een metalen zeef met een speciaal soort grind in de olielaag wordt vastgezet. Daarna worden produktiebuis en pomp geïnstalleerd en is de bron gereed voor produktie.

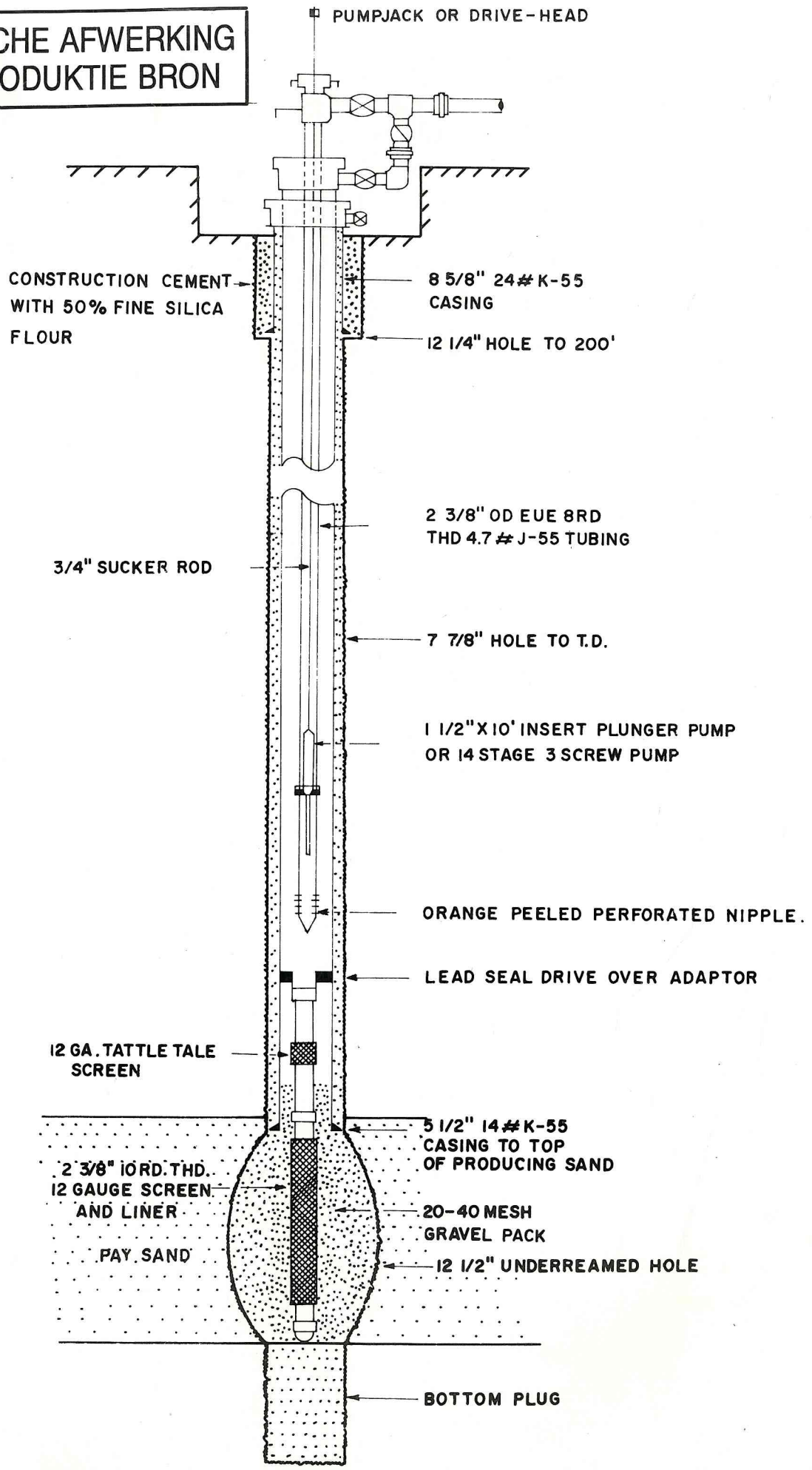
De afdeling Produktie Operations is verantwoordelijk voor de veldproduktie te Catharina Sophia en Josikreek. Zij houdt zich bezig met de produktie-ontwikkeling, de infrastructuur, en reservoir- en geologisch onderzoek. De olie wordt met een moynopomp of jaknikker naar het aardoppervlak gepompt en via pijpleidingen naar de zuiveringsinstallaties afgevoerd. Daar wordt de ruwe olie gezuiverd van water. De schone en droge olie wordt vervolgens in tanks opgeslagen en als Saramacca Crude of Bunker-C met de Staatsolietankers afgevoerd naar de klanten. Om de continuïteit van de produktie te garanderen worden alle bronnen periodiek getest. Er wordt gecontroleerd of de pompen goed funktionieren en ook het produktievolume van elke bron wordt gemeten. Zo kan men achterhalen of de casings nog goed zijn, wat het pompendement is, of er geen lekkages zijn etc. Het onderhoud van de bronnen, de pijpleidingen en de zuiveringsinstallaties is in handen van de Technische Dienst.

Voor de olieproduktie is elektriciteit nodig. Staatsolie heeft haar eigen elektriciteitscentrale en stroomdistributienetten, waarvoor de afdeling Nutsvoorzieningen verantwoordelijk is. De afdeling Transport is verantwoordelijk voor het vershippen van de olie en het onderhoud van de tankers. De olie wordt met twee kustvaarttankers en twee binnenvaarttankers vervoerd.

"DE OLIEPRODUKTIE"

SCHEMATISCHE AFWERKING VAN EEN PRODUCTIE BRON

HET ENERGIEVERBRUIK IN SURINAME

Voor onze energiebehoefte zijn wij in belangrijke mate afhankelijk van de import van aardolieprodukten. Dit heeft ons land de laatste jaren ongeveer honderd miljoen US dollars per jaar gekost. Het energieverbruik in Suriname is de laatste vijf jaar vrijwel stabiel gebleven: circa 650.000 T.O.E. (tonnes of equivalent: een ton aardolie is ca. 7 barrels ruwe olie)

Daartegenover staat dat onze nationale energieproductie in dezelfde periode bijna verdubbeld is. In 1988 hebben wij ongeveer 47% van ons totale energieverbruik zelf geproduceerd. De toename van lokaal geproduceerde energie is vrijwel geheel toe te schrijven aan de produktie van onze aardolie. In 1988 bedroeg de lokale olie-produktie ca. 29% van het totale energieverbruik in Suriname.

Tabel 1. Vraag en aanbod Energie in Suriname 1983-1988
Volume in 100 x T.O.E.

JAAR	1983	1984	1985	1986	1987	1988 ²
Aanbod:						
Hydro-energie	670	570	682	701	356	472
Aardolie-import	5.309	4.538	4.461	4.259	4.034	4.000
Staatsolie-prod.	189	388	660	1.077	1.265	2.019
Bio-energie	481	542	617	630	693	762
Totaal aanbod	6.649	6.034	6.420	6.667	6.348	7.253
Toepassing:						
Bauxietindustrie	4.407	3.515	3.802	4.025	3.607	4.145
Rest v. Suriname	2.242	2.523	2.618	2.642	2.618	2.688
Totaal consumptie	6.649	6.034	6.420	6.667	6.225	6.833
Staatsolie export	0	0	0	0	123	420
Totaal toepassing	6.649	6.034	6.420	6.667	6.348	7.253

Bronnen: Staatsolie, Ministerie NH, Douane, Statistiek Buro, Suralco

¹ Alle energiesoorten zijn hierbij omgezet in tonnen aardolie waarbij de chemische conversiefactor is gehanteerd

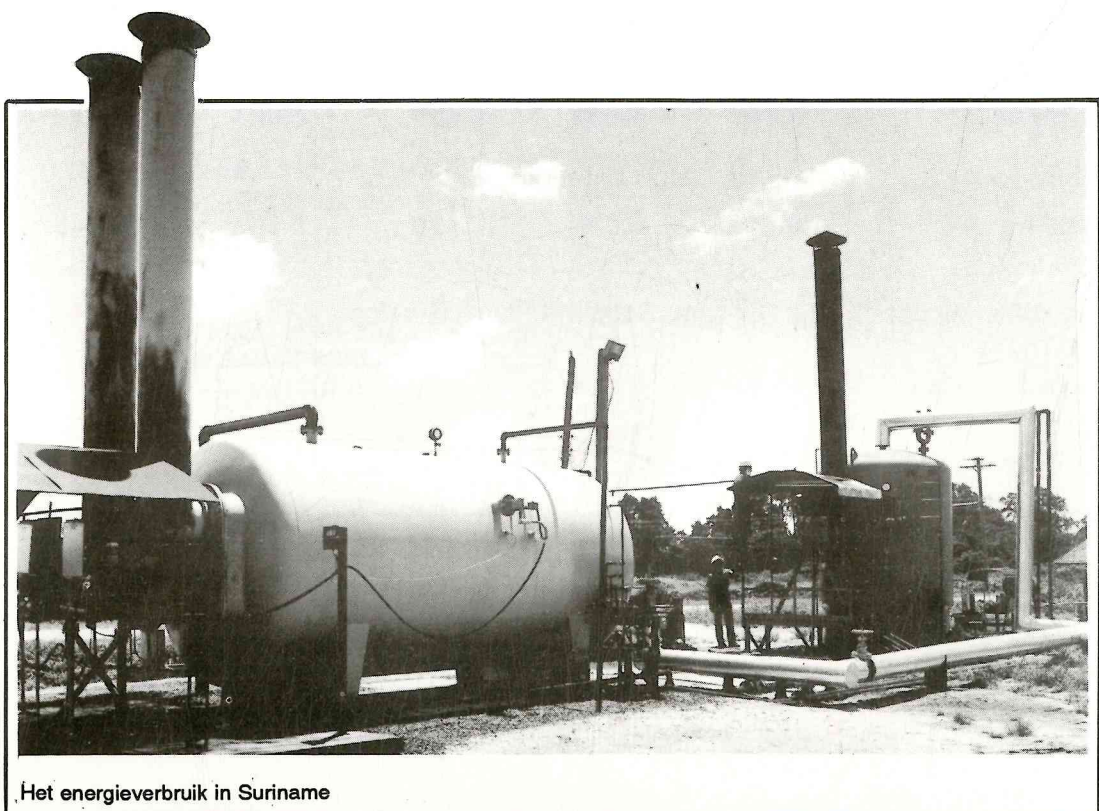
² De 1988-importcijfers zijn geprojecteerd

Gedurende de laatste jaren bedroeg de consumptie van aardolieproducten in Suriname ca. 3,5 miljoen barrels per jaar. Hiervan werd in 1988 ca. 2,5 miljoen barrels geïmporteerd met een waarde van ca. US\$ 100 miljoen. Een miljoen barrels werd in dat jaar uit onze lokale produktie opgebracht. Suriname exporteerde toen 0,3 miljoen barrels Saramacca Crude. Van ons totale energieverbruik is 82% gebaseerd op aardolieproducten en hiervan gaat 60% naar de bauxietindustrie: circa 2 miljoen barrels per jaar. De Rest van Suriname verbruikte in 1988 circa 1,5 miljoen barrels aan olieproducten. Door de produktie van onze aardolie op te voeren kunnen wij de afhankelijkheid van aardolie-import terugdringen en ons land vele miljoenen dollars besparen. De kansen om zowel in ons kustgebied als in de zee nog meer olie te vinden, zijn groot. Hiervoor heeft Staatsolie reeds de nodige exploratieprogramma's in uitvoering. Vanwege de economische stagnatie in de afgelopen jaren is de groei van het energieverbruik in ons land echter moeilijk te voorspellen. Het verbruik in de bauxietsector is in het afgelopen decennium belangrijk afgenomen en heeft zich nu gestabiliseerd op circa 2 miljoen barrels per jaar. Voor de Rest van Suriname wordt jaarlijks een groei van 2% mogelijk geacht.

In de bauxietsector worden aardolieproducten hoofdzakelijk gebruikt voor het opwekken van processtoom en voor transport. Als bijproduct wordt ook elektriciteit (cogeneratie) opgewekt. De bauxietsector verbruikt ook het grootste deel van onze hydro-energie. De Rest van Suriname verbruikt hoogwaardige aardolieproducten zoals dieselolie, gasoline, vliegtuigbrandstof, LPG (kookgas) en smeeroliesoorten.

Hiervan wordt 16% (dieselolie) gebruikt voor het opwekken van elektriciteit, 8% gaat naar de huishoudelijke sector en maar liefst 61% is bestemd voor transportdoeleinden. In de Rest van Suriname kunnen wij misschien ca. 20% van het aardolieverbruik vervangen door hydro-energie, maar het overgrote deel (dat is de transport-sector) blijft afhankelijk van aardolie.

Onze lokale produktie heeft reeds het volume bereikt van de totale olieconsumptie in de Rest van Suriname. Hierbij dient echter opgemerkt te worden dat de producten en de produktwaarden verschillend zijn. Het produktievolume van Staatsolie is weliswaar gelijk aan het verbruikersvolume in de Rest van Suriname, maar het Staatsolieproduct is een grondstof terwijl het verbruikersvolume in de Rest van Suriname zich laat typeren door het verbruik van hoogwaardige

Het energieverbruik in Suriname

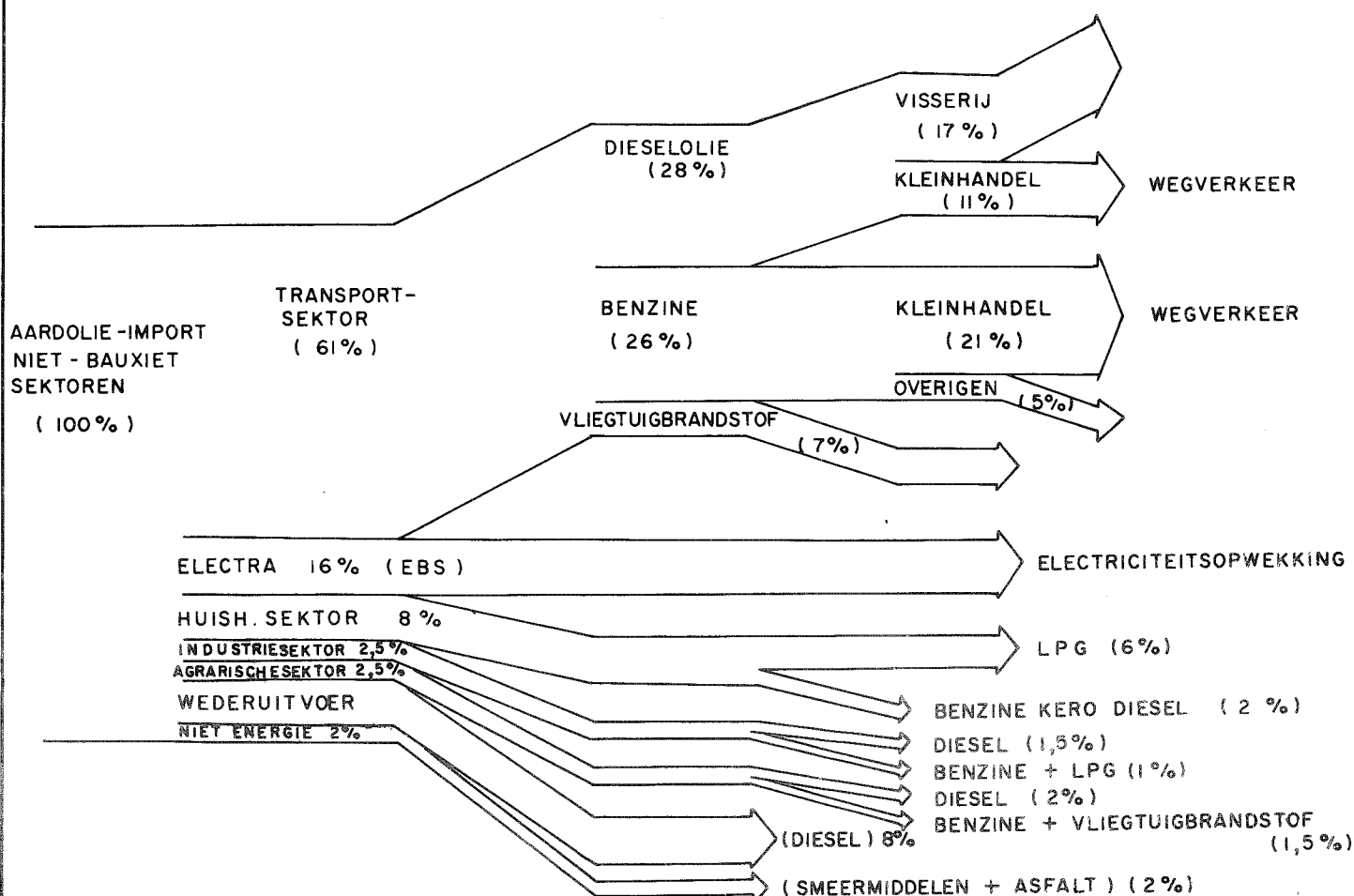
aardolieprodukten, waarvoor hoge prijzen betaald moeten worden.

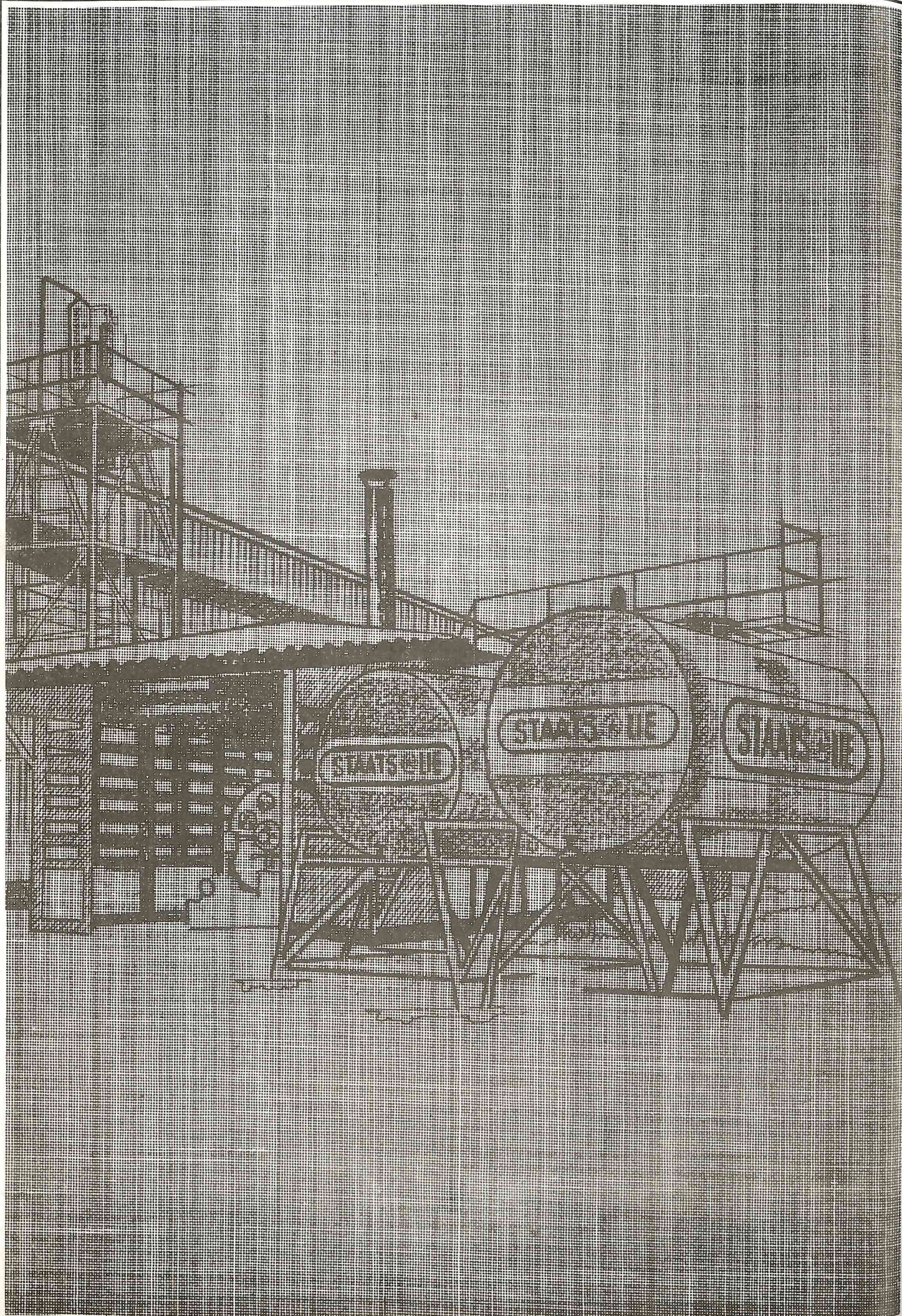
Staatsolie heeft berekend dat met een investering van ca. US\$ 175 miljoen in de nationale aardolie-industrie, binnen een periode van 3 jaar (1990 - 1992) de energievoorziening in Suriname, uitgezonderd die in de bauxiet-industrie, per saldo niet meer afhankelijk hoeft te zijn van aardolie-import. Deze investering is nodig voor een produktie-uitbreiding tot ca. 6.500 barrellen per dag en voor de bouw van een raffinaderij met een verwerkingscapaciteit van 7000 barrellen Saramacca-olie per dag.

Marketing

Staatsolie verkoopt de Saramacca-olie als stookolie aan de Suralco te Paranam. Deze levering vindt plaats vanaf het begin van de eerste commerciële produktie in 1982. De Suralco neemt ruim 69% af van de totale crude produktie en gebruikt deze olie als brandstof voor het opwekken van stoom en elektriciteit bij de verwerking van bauxiet tot aluinaarde. Het resterende deel van de Saramacca Crude (circa 30%) wordt sinds februari 1988 geëxporteerd. Een kleine hoeveelheid (ca. 1%) vindt haar weg naar lokale afnemers in de rijstindustrie, overige

DE BESTEMMING DER TE IMPORTEREN AARDOLIE PRODUKTEN IN 1987 (x1000 BARRELS)

industriën en de hout-, scheeps- en bouwbedrijven.

Behalve Saramacca Crude levert de maatschappij ook de "Staatsolie-1500". Dit is een mengsel van onze aardolie met 10 tot 15% geïmporteerde dieselolie. Het getal "1500" geeft de mate van vloeibaarheid (viscositeit in SSU) aan bij een temperatuur van 37 graden Celcius. De Staatsolie-1500 wordt voornamelijk gebruikt in de Surinaamse rijstindustrie. Daarnaast levert de maatschappij deze brandstof aan tabaksverwerkende-, voedselverwerkende-, verpakings-, plastic-, zeep-, alcohol- en frisdrankfabrieken. Ook de recent opgerichte Para Industries haalt een deel van haar energie-behoefte uit Staatsolie-1500. Deze olie levert per kilogram brandstof meer warmte en dat bespaart de gebruiker in vergelijking met de dieselolie ca. 10% op volume basis in het verbruik. De Staatsolie-1500 is ook ca. 50% goedkoper dan diesel en dus belangrijk kostenbesparend. Vanaf de introductie van dit produkt in 1984, is de prijs op hetzelfde niveau gebleven: 40 cent per liter aan huis bezorgd in geheel

Suriname. Een klein bedrijf kan met gebruik van deze blend-oil zijn brandstofkosten laag en stabiel houden.

Tankauto waarmee onze "Staatsolie-1500" wordt getransporteerd

Ons distributiekantoor te Nickerie

Transport

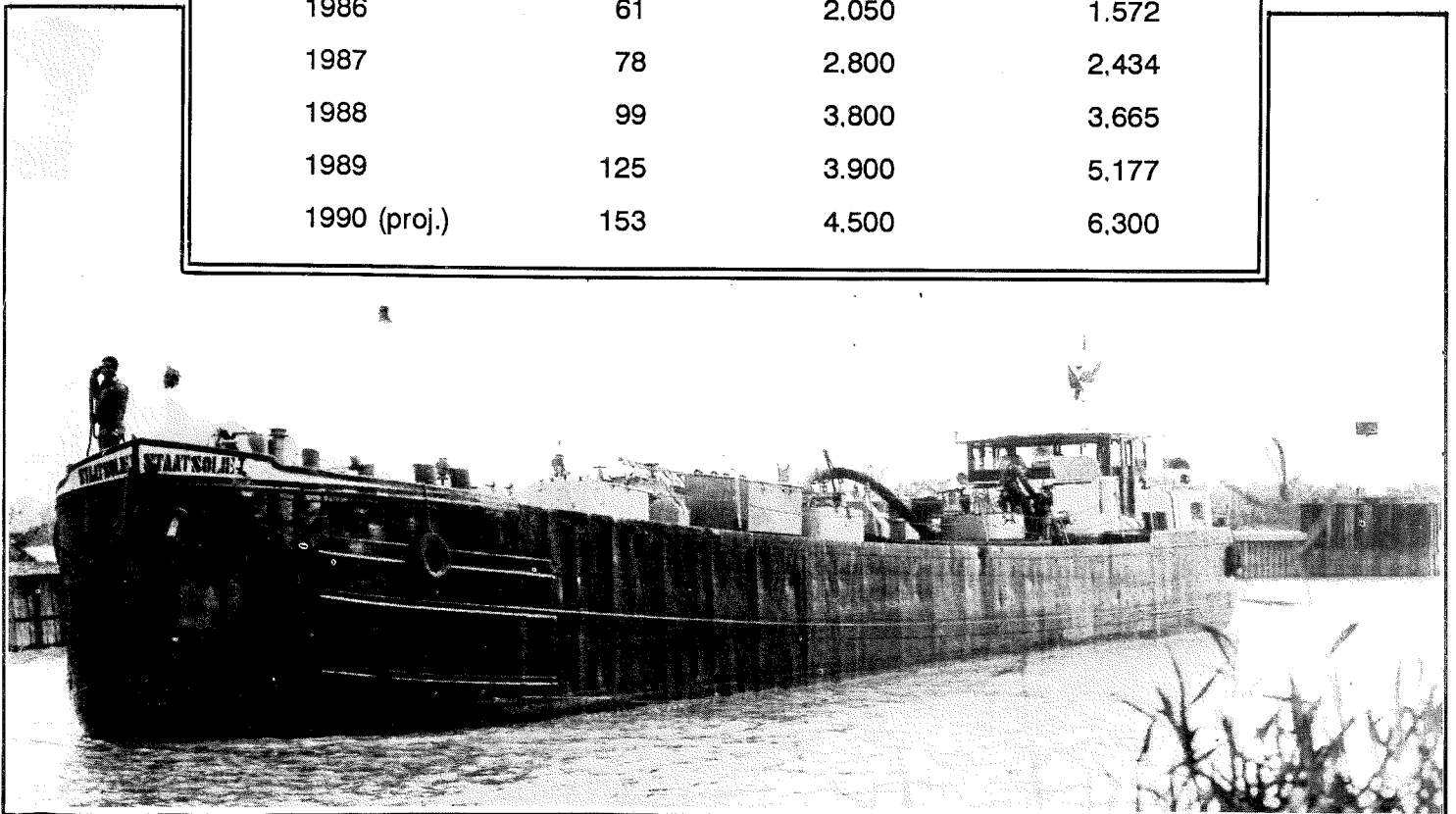
Aardolie kun je niet in een plastic zakje verkopen. Staatsolie moet ervoor zorgen dat de olie onafgebroken, veilig en efficiënt wordt getransporteerd, rechtstreeks vanuit het produktieveld (Catharina Sophia in Saramacca) naar de lokatie van de klanten (Paranam, Paramaribo en Nickerie). Voor het transport te water heeft Staatsolie enkele tankers laten bouwen. Dit geschiedde door het bestellen van bouwpakketten in het buitenland. Deze bouwpakketten werden in Paramaribo geassembleerd. Met de uitbreiding van de produktie groeide ook de transportkapaciteit en zo kwamen er steeds meer tankers. Momenteel varen op onze

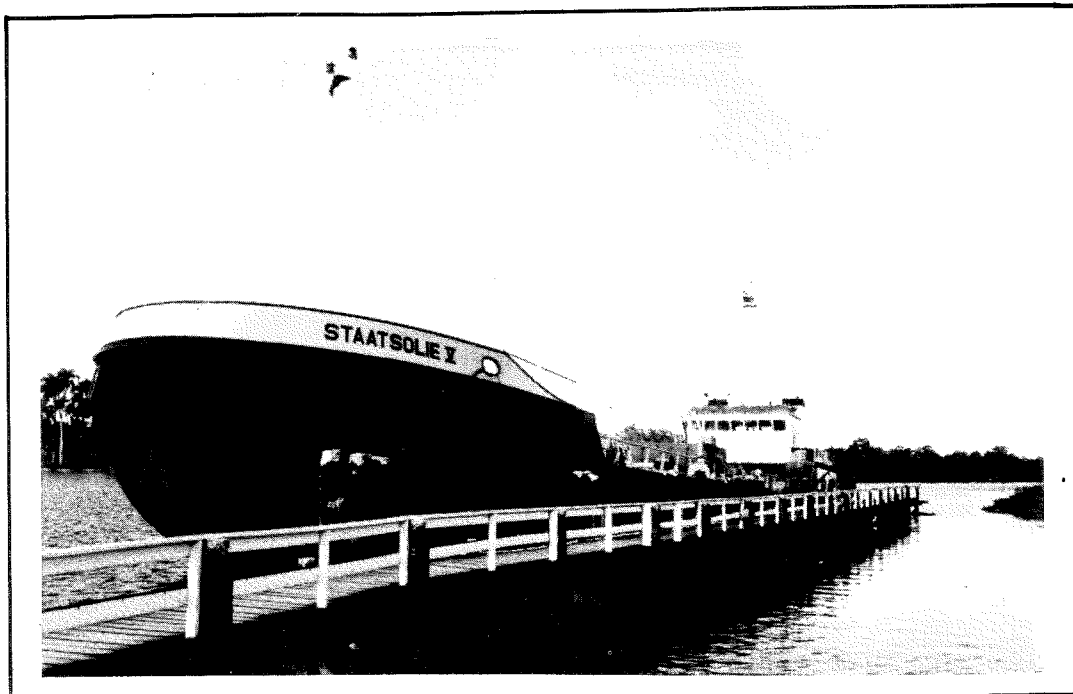
wateren de Staatsolie I, II, IV en V. De Staatsolie I (thans m.s. "Pionier") en II onderhouden de binnenvaart via het Saramaccakanaal en de Suriname-rivier, terwijl de Staatsolie IV en V de kustvaart doen via de Atlantische Oceaan. De Staatsolie III doet dienst als sleepboot. De kustvaart is efficiënter gebleken dan de binnenvaart. Op de binnenvaart ondervinden de schepen oponthoud vanwege defekte sluzen en ronddrijvende houtblokken in het Saramaccakanaal. Vanaf 1982 is de transportkapaciteit systematisch opgevoerd van 1500 barrels naar 22.500 barrels. Aan de kleine industrie in Paramaribo en Nickerie wordt de olie met tankwagens geleverd.

PRODUKTIECIJFERS SARAMACCA CRUDE 1982 - 1990

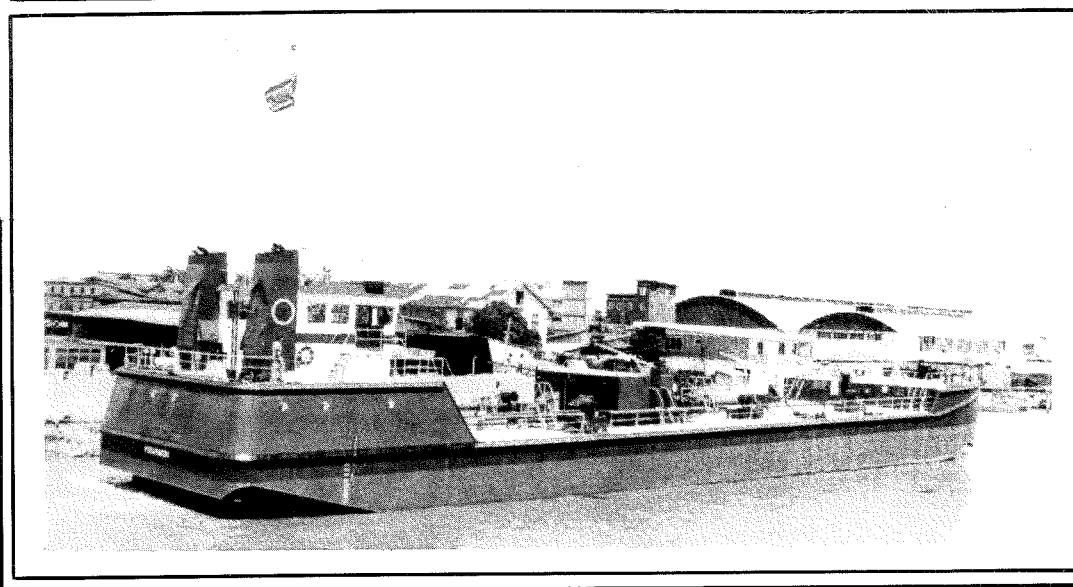
Jaar	Totaal prod.bronnen cumulatief	Dagproduktie ultimo jaar (Barrels)	Jaarproduktie 1000 barrels cumulatief
1982	5	200	19
1983	12	500	199
1984	20	1.000	408
1985	35	1.150	825
1986	61	2.050	1.572
1987	78	2.800	2.434
1988	99	3.800	3.665
1989	125	3.900	5.177
1990 (proj.)	153	4.500	6.300

Staatsolie I

Onze vloot

PERSONEEL EN WERKOMSTANDIGHEDEN

In 1981 begon Staatsolie met ca. 19 personen. Anno 1990 telt de maatschappij 340 werknemers! Deze explosieve groei hangt nauw samen met de dynamische en grootse ontwikkeling van ons bedrijf in het afgelopen decennium. Onze aardolie-industrie biedt ook werkgelegenheid aan circa 30 bedrijven, zoals bouw- en toeleveringsbedrijven, konstruktiebedrijven en overige kontraktors.

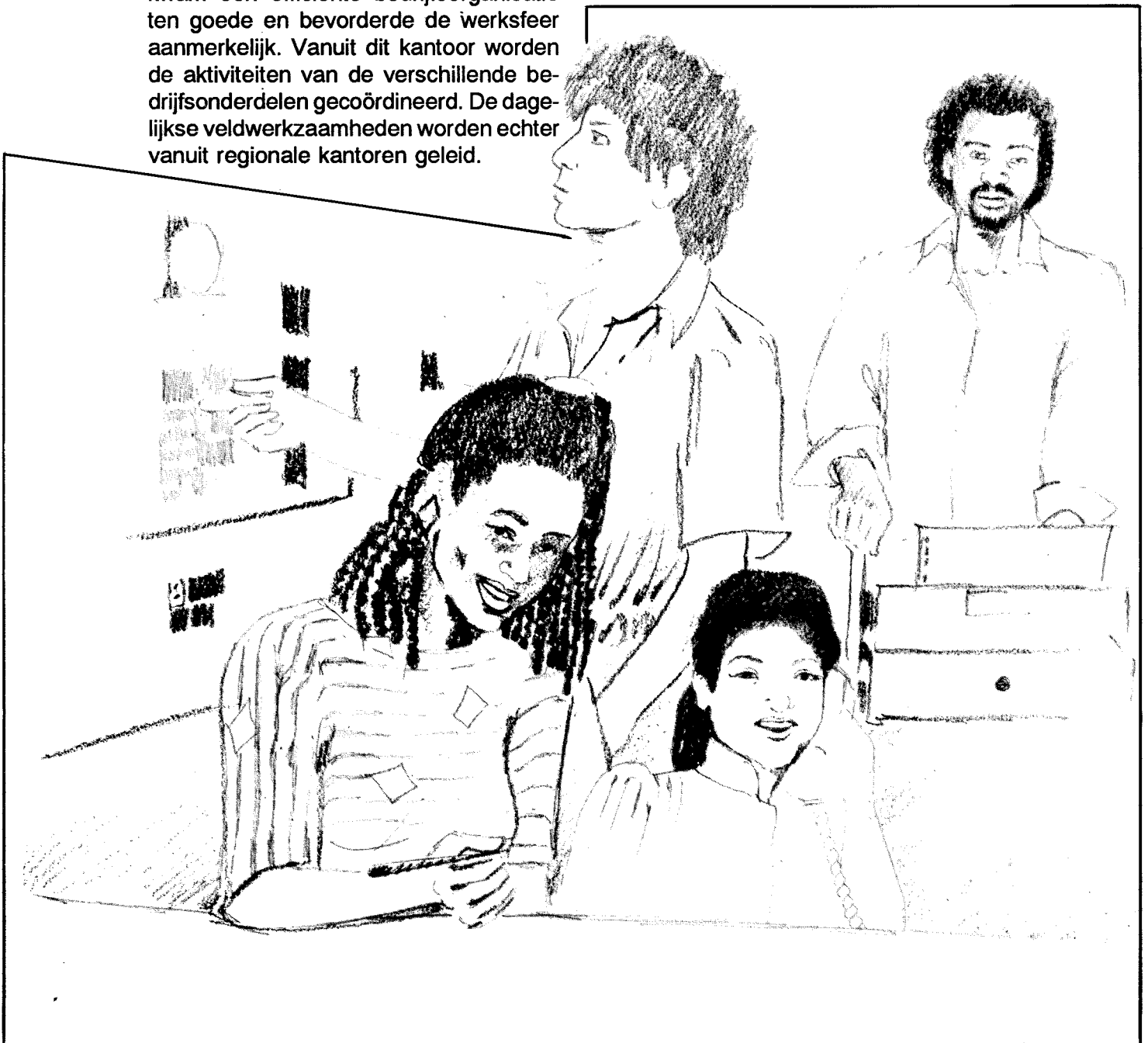
De werkomstandigheden hebben zich aanzienlijk verbeterd. Op 3 augustus 1988 werd als hoogtepunt een nieuw hoofdkantoor in gebruik genomen. Dit kwam een efficiënte bedrijfsorganisatie ten goede en bevorderde de werksfeer aanmerkelijk. Vanuit dit kantoor worden de activiteiten van de verschillende bedrijfsonderdelen gecoördineerd. De dagelijkse veldwerkzaamheden worden echter vanuit regionale kantoren geleid.

De activiteiten van de maatschappij zijn per medio 1990 gestructureerd in vier divisies:

- * Exploratie en Drilling - 128 man
- * Produktie - 140 man
- * Administratie - 37 man
- * Engineering en Sales - 28 man

Aan het hoofd van elke divisie staat een onderdirecteur die samen met de directeur het direktieteam vormen.

Ook de status van het personeel heeft zich in positieve richting ontwikkeld. Op 29 april 1988 werd de eerste Collectieve

Arbeids Overeenkomst gesloten met de Staatsolie Werknemers Organisatie Suriname. Deze C.A.O. liep van 1988 tot 1989 en is in dat jaar verlengd voor de periode van een jaar. Met de C.A.O. zijn de rechtspositie en de arbeidsvoorwaarden van de werknemers sterk verbeterd. De regelingen voor het personeel variëren van o.a. veiligheid en gezondheid tot studie, kinderbijslag, vakantie en pensioen. In navolging van de C.A.O. heeft de maatschappij in 1989 een functie-analyse en functiewaarderingssysteem geïntroduceerd. Dit om de functies te or-

denen volgens zwaarte en niveau. Sinds de oprichting van de maatschappij is het personeel in vaste dienst aangesloten bij de Stichting Voorzieningsfonds voor Particuliere Werknemers in Suriname. Werknemer en werkgever storten maandelijks een bijdrage van respectievelijk 5% en 15% van het salaris van de werknemer. Deze regeling is een overgangsmaatregel, vooruitlopend op een definitieve pensioenregeling die in voorbereiding is. Alle werknemers in vaste dienst, die de leeftijd van 50 jaar nog niet hebben bereikt, zullen onder deze pensioenregeling vallen. Bij een maximum van 35 dienstjaren zal de gepensioneerde 70% van zijn gemiddelde vast bruto-salaris van het laatste gewerkte jaar ontvangen. De pensioengerechtigde leeftijd zal zijn: 60 jaar voor een man en 55 jaar voor een vrouw. Ook zal het pensioenfonds voorzien in een regeling voor weduwen, weduwnaars en wezen.

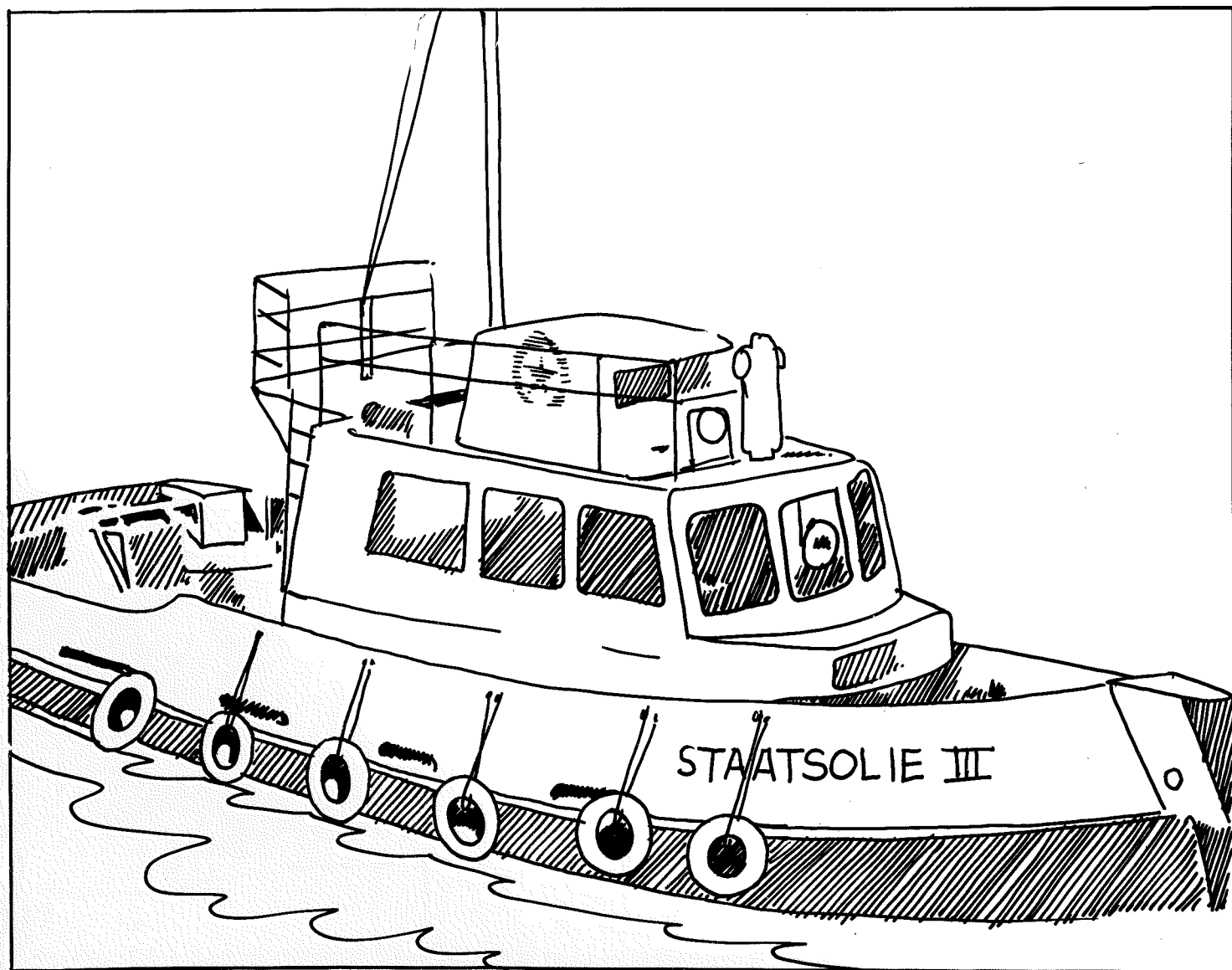
Safety first!

In de aardolie-industrie wordt met zware machines en voertuigen evenals met licht ontvlambare brandstof gewerkt. De veiligheid op het werk is daarom een Must! In het produktieveld gelden strenge veiligheidsvoorschriften. Helmen en safetychoenen zijn verplicht nabij de tankbattery. Tijdens slijp- en laswerkzaamheden zijn safetybrillen en lashelmen verplicht en wanneer er wordt gelast moeten de brandblusapparaten standby zijn. Bij de rivieroversteek van Catharina Sophia naar La Prevoyance moeten de werknemers zwemvesten dragen.

Ook tijdens het boren worden strenge veiligheidsmaatregelen in acht genomen. Hier wordt in ploegendiensten met zware ijzeren stangen, kabels, boorkoppen, boorvloeistof etc. gewerkt en de risico's zijn groot. Roken en vuur zijn verboden.

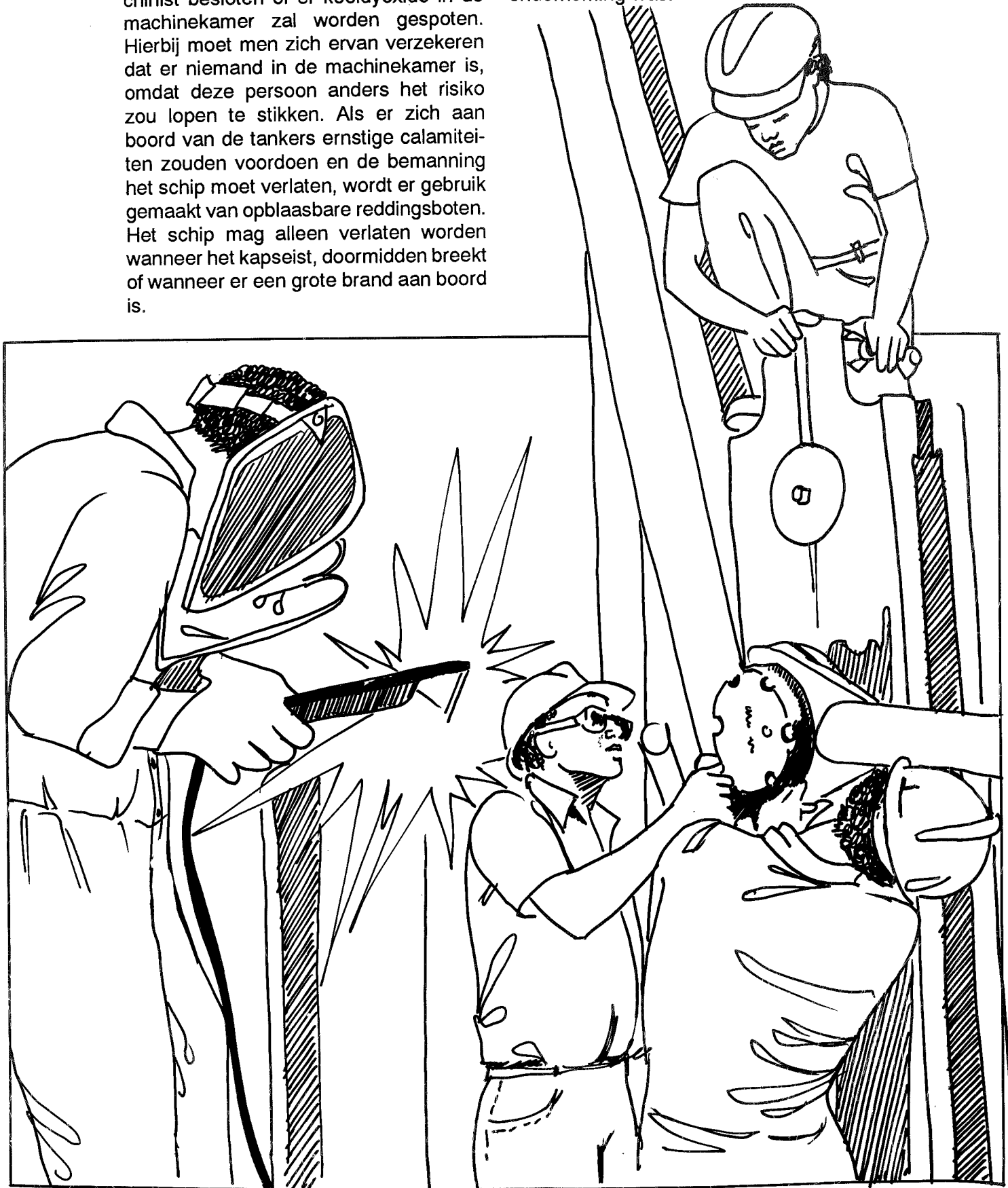
Safetyhelm en safetychoenen zijn verplicht. Bij het beklimmen van de boortoren is het verplicht om een safetybelt te dragen. Als de werknemer een bril draagt moet hij tijdens zijn werk zijn ogen met een veiligheidsbril beschermen (safetymontuur en safetyglazen). Zonder strenge veiligheidsmaatregelen is een ononderbroken produktieproces niet gegarandeerd. Daarom krijgen de werknemers in het veld speciale voorlichting en training in veilig werken. Regelmatig worden er interne kursussen en oefeningen gehouden in brandbestrijding en eerste hulp bij ongelukken.

Aan boord van de olietankers zijn er voor de bemanningsleden zwemvesten in de hutten. Tevens zijn er op diverse plaatsen aan dek reddingsboeien om uit te werpen als iemand in het water valt. Op

verschillende lokaties zijn er brandblusapparaten en brandbluslangen voor het blussen van eventuele brand op de schepen. Mocht er een grote brand uitbreken in de machinekamer, dan wordt na overleg tussen de kapitein en de eerste machinist besloten of er kooldyoxide in de machinekamer zal worden gespoten. Hierbij moet men zich ervan verzekeren dat er niemand in de machinekamer is, omdat deze persoon anders het risico zou lopen te stikken. Als er zich aan boord van de tankers ernstige calamiteiten zouden voordoen en de bemanning het schip moet verlaten, wordt er gebruik gemaakt van opblaasbare reddingsboten. Het schip mag alleen verlaten worden wanneer het kapseist, doormidden breekt of wanneer er een grote brand aan boord is.

Staatsolie mag met trots zeggen dat er in het afgelopen decennium gelukkig geen enkel catastrofaal ongeluk onder haar eigen personeel heeft plaatsgevonden. Dit ondanks het feit dat de aardolie-industrie voor de Surinamer een totaal nieuwe onderneming was.

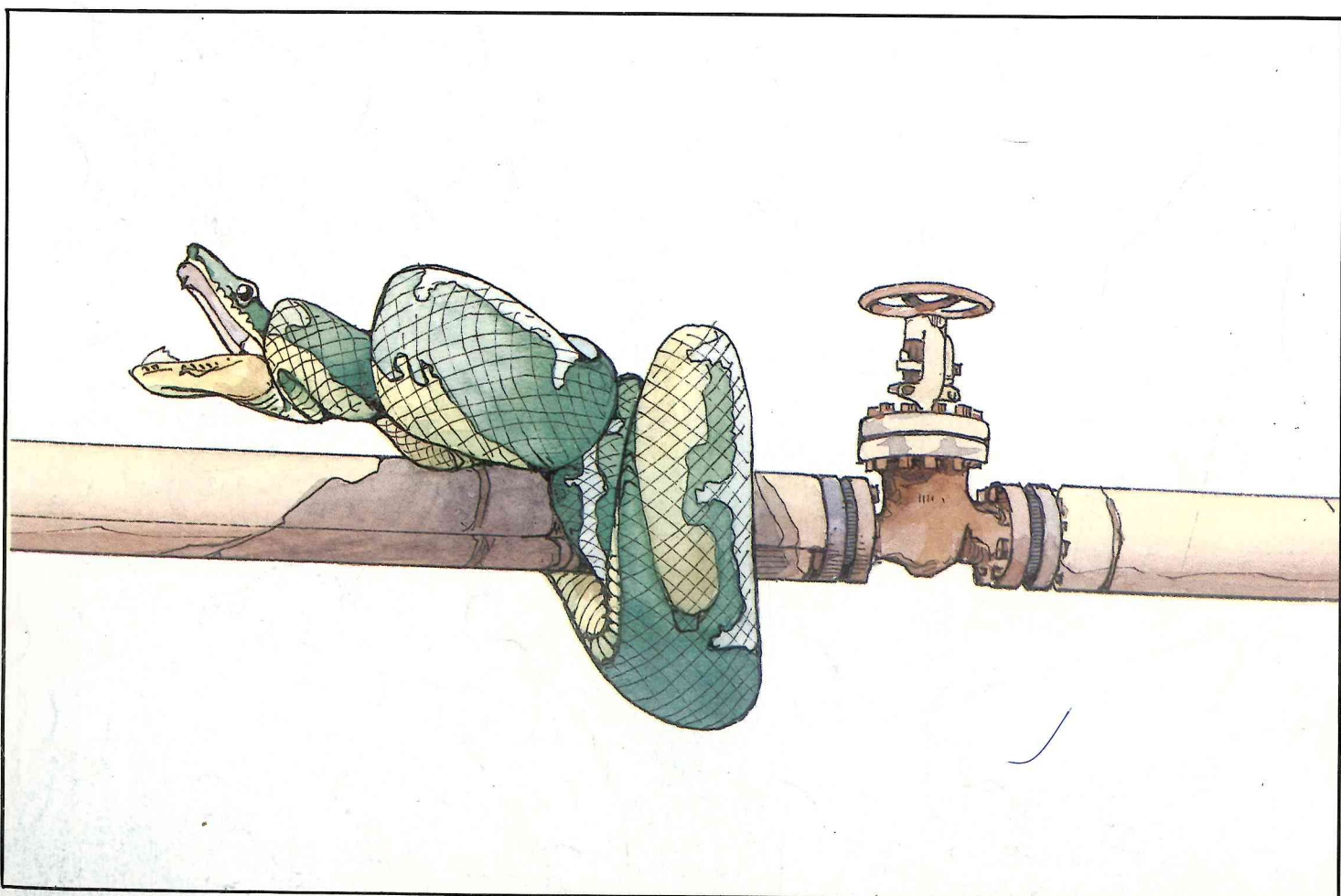

Het milieubeleid

Olie is bepaald geen schoon produkt. Het is een dikke, stroperige en plakkerige vloeistof die stinkt en schadelijk kan zijn voor de natuur en het milieu. Olie kan het leven van dieren en planten in het water onmogelijk maken. Olie kan drinkwater verontreinigen. Olie kan de lucht verontreinigen wanneer ze in brand vliegt. Wanneer er olie wordt gemorst is dat altijd op de een of andere manier schadelijk voor mensen, dieren en planten. De schade kan rampzalig zijn (Exxon Oil Spill bij Alaska, 24 maart 1989) of minder ernstig, maar de gevolgen voor het leven in de natuur en het milieu zijn **ALTIJD** nadelig. Vandaar dat oliemaatschappijen een uitgestippeld milieubeleid moeten hebben waarbij oliemors en olie lekkages voorkomen worden en indien nodig onmiddellijk opgeruimd kunnen worden. Op de Saramacca-plant wordt de ruwe aardolie gezuiverd van water waarmee de olie is verbonden. In dit vrij-

gekomen water, het zogenaamde afvalwater, zit nog een bepaald percentage olie. Staatsolie heeft in de afgelopen jaren vele studies verricht om de laatste restanten olie uit het afvalwater te kunnen halen. In het produktieveld gebruiken wij nu een gecombineerde drietraps waterzuiveringsinstallatie waarmee wij het afvalwater van alle olieresten kunnen ontdoen.

Voor het bestrijden van grote olie lekages is een speciaal plan opgesteld. Met dit plan kan in geval van olie vervuiling direct actie ondernomen worden om de schadelijke gevolgen te beperken. Staatsolie heeft een coördinatieteam dat in actie moet komen wanneer zich een dergelijke lekkage te land of te water zou voordoen. Middels internationale uitwisselingsprogramma's en samenwerking wordt de kennis van zowel het voorkomen als het bestrijden van oilspills systematisch vergroot.

Training en opleiding

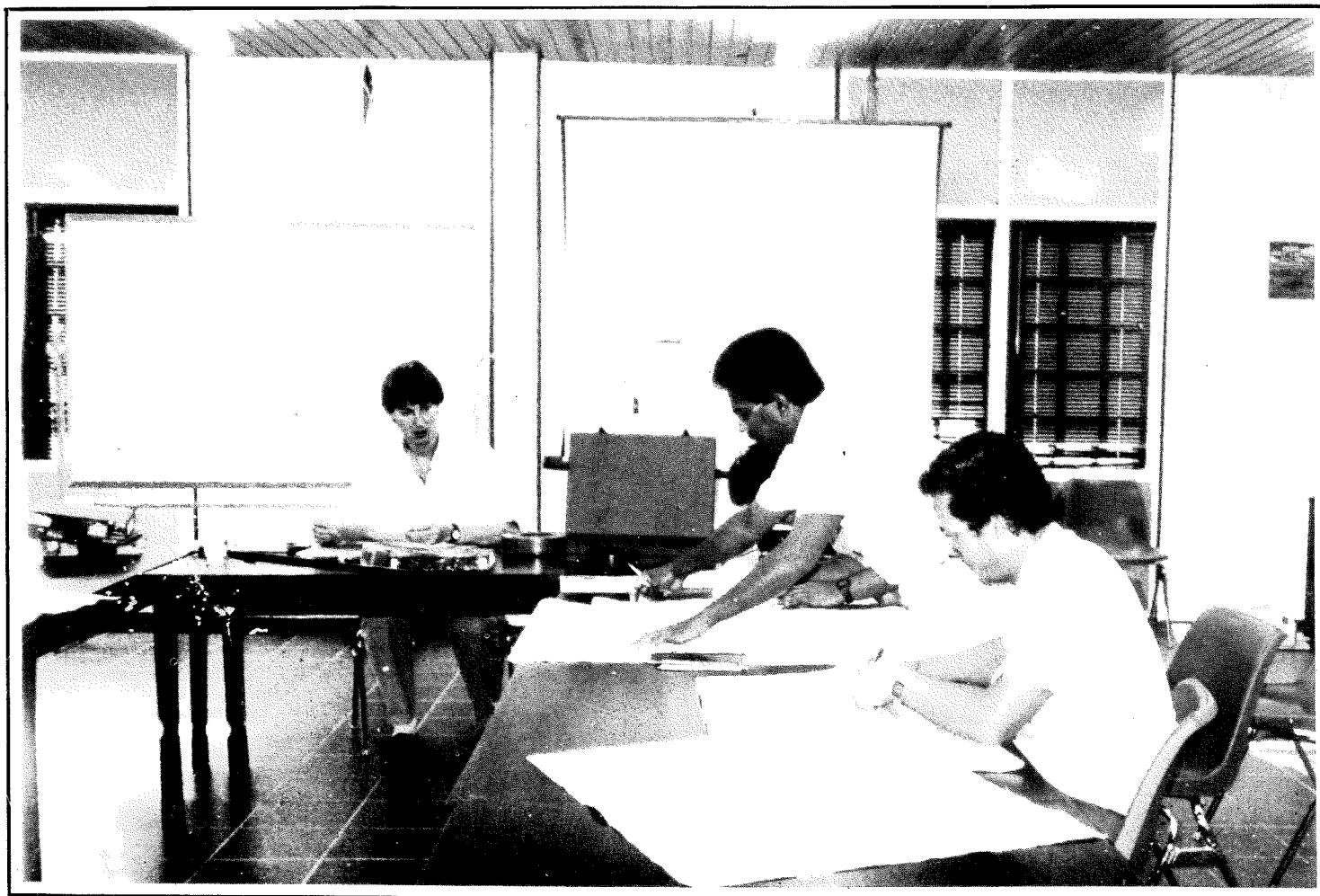
In de bedrijfsvoering heeft de directie altijd en met succes het accent gelegd op specifieke kennisoverdracht, engagement en motivatie van haar medewerkers. Sinds enkele jaren beschikt de maatschappij over een afdeling die zich structureel bezighoudt met aanvullende training en opleiding van personeel. De directie streeft hiermee naar een optimale realisatie van het menselijk kunnen in de maatschappij. Hierbij wordt rekening gehouden met het feit dat een mens niet

alleen maar werkt om geld te verdienen; een mens streeft ook naar verwezenlijking van immateriële doelen, naar waardering, erkenning van zijn prestaties en naar voordelen voor de totale natie. Want als het goed gaat met Suriname gaat het ook goed met de Surinamers.

De bedrijfsfilosofie van Staatsolie is op deze punten gebaseerd en de resultaten en prestaties van de afgelopen tien jaar hebben de juistheid van deze overtuiging gestaafd. Onze slogan luidt daarom terecht:

VERTROUWEN IN EIGEN KUNNEN!

Training van ons personeel

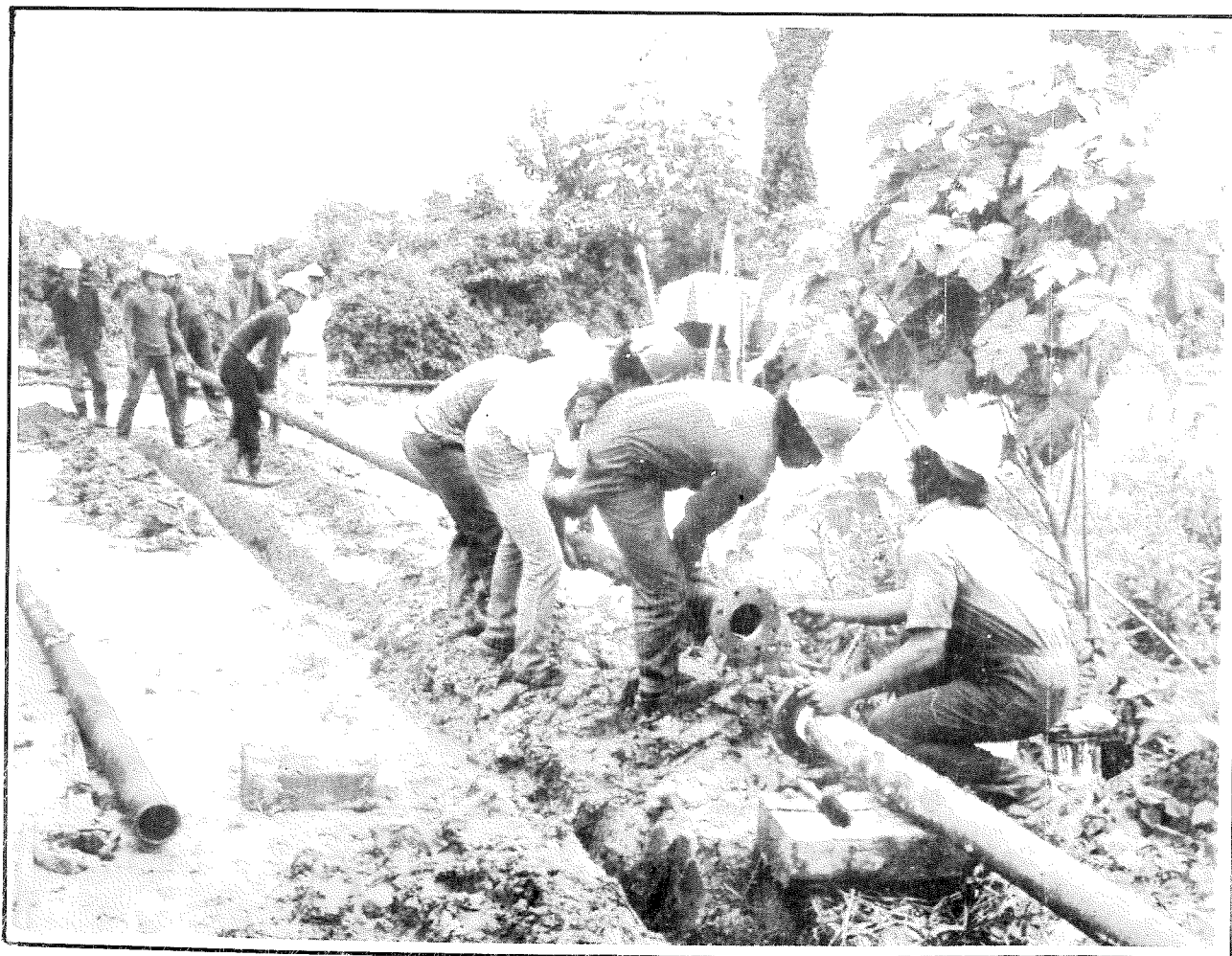
DE TOEKOMST

Vanaf de oprichting van Staatsolie in 1980, heeft de Surinaamse aardolie-industrie onder moeilijke omstandigheden moeten groeien. In 1980 werd een tijdperk van ongekennde politieke en sociaal-ekonomische turbulentie ingeluid. Velen lieten het afweten en vertrokken naar elders... Anderen zetten door onder omstandigheden die we tot de dag van vandaag verre van rooskleurig kunnen noemen. Hoe groot de problemen van vandaag ook mogen zijn, wij mogen nooit vergeten dat er ook een MORGEN is, een toekomst en een doel. De huidige moeilijke omstandigheden schijnen voldoende feiten te zijn en wij houden er rekening mee bij de planning en uitvoering van onze activiteiten. Dit be-

tekent dat wij na tien jaar voor een nog grotere uitdaging staan om vol te houden en de ingezette ontwikkeling verder uit te bouwen. Vertrouwen in eigen kunnen hebben wij bewezen. Nu moeten wij ook vertrouwen in de toekomst van dit land en volk opbrengen!

De plannen voor de komende drie jaren zijn gericht op een verdere groei en ontwikkeling van onze aardolie-industrie: bouw van een raffinaderij, productie-uitbreiding, verdere exploratie onshore en offshore, voortgezet reservoironderzoek en de konstruktie van zestig kilometer pijplijn voor olietransport van het Tambaredjoveld in Saramacca naar de exportterminal te Tout Lui Faut aan de Suriname rivier. De totale investeringen hiervoor bedragen US\$ 175 miljoen.

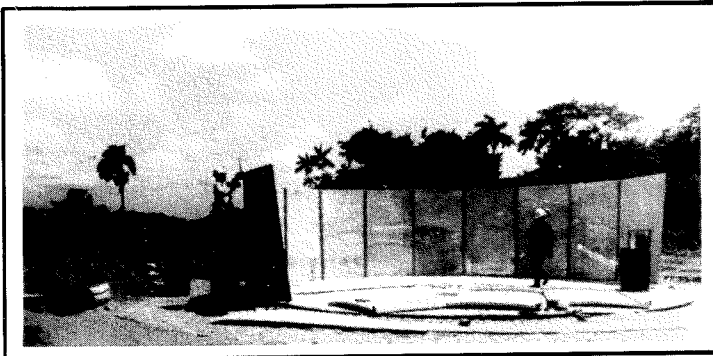
de toekomst:
de aanleg van een 60 km lange pijplijn ...

Raffinaderij

Medio 1990 waren de voorbereidende studies van de raffinaderij afgerond. De bouw van de raffinaderij is een onmisbare schakel in onze jonge aardolie-industrie. De totale bouwkosten van het gehele project zijn geraamd op US\$ 120 miljoen. In verband met de financieringsmogelijkheden zijn er twee bouwscenario's opgesteld: de raffinaderij in een keer bouwen, totale kosten US\$ 120 miljoen, of de installatie in twee fasen opzetten waarbij de eerste fase ca. US\$ 40 miljoen zal kosten. Bij het samenstellen van dit verslag waren de financieringsbesprekingen nog niet afgerond. Met de bouw van de raffinaderij zal de afzet van onze Saramacca-olie gegarandeerd zijn en zal in onze behoefte aan dieselolie, kookgas en asfalt geheel worden voorzien. Daarnaast zal de import van stookolie belangrijk teruggedrongen worden.

meer
opslag tanks...

Olieproductie

In de komende drie jaren (1990 - 1992) zal de olieproductie worden opgevoerd van 4000 barrels per dag naar 6500 barrels. In totaal zullen daarvoor circa 150 nieuwe bronnen worden geïnstalleerd. De totale investeringen zijn begroot op circa US\$ 40 miljoen. Voor het transport van de vergrote olieproductie zal een 60 km lange pijplijn worden aangelegd van Saramacca naar Tout Lui Faut.

meer bronnen...

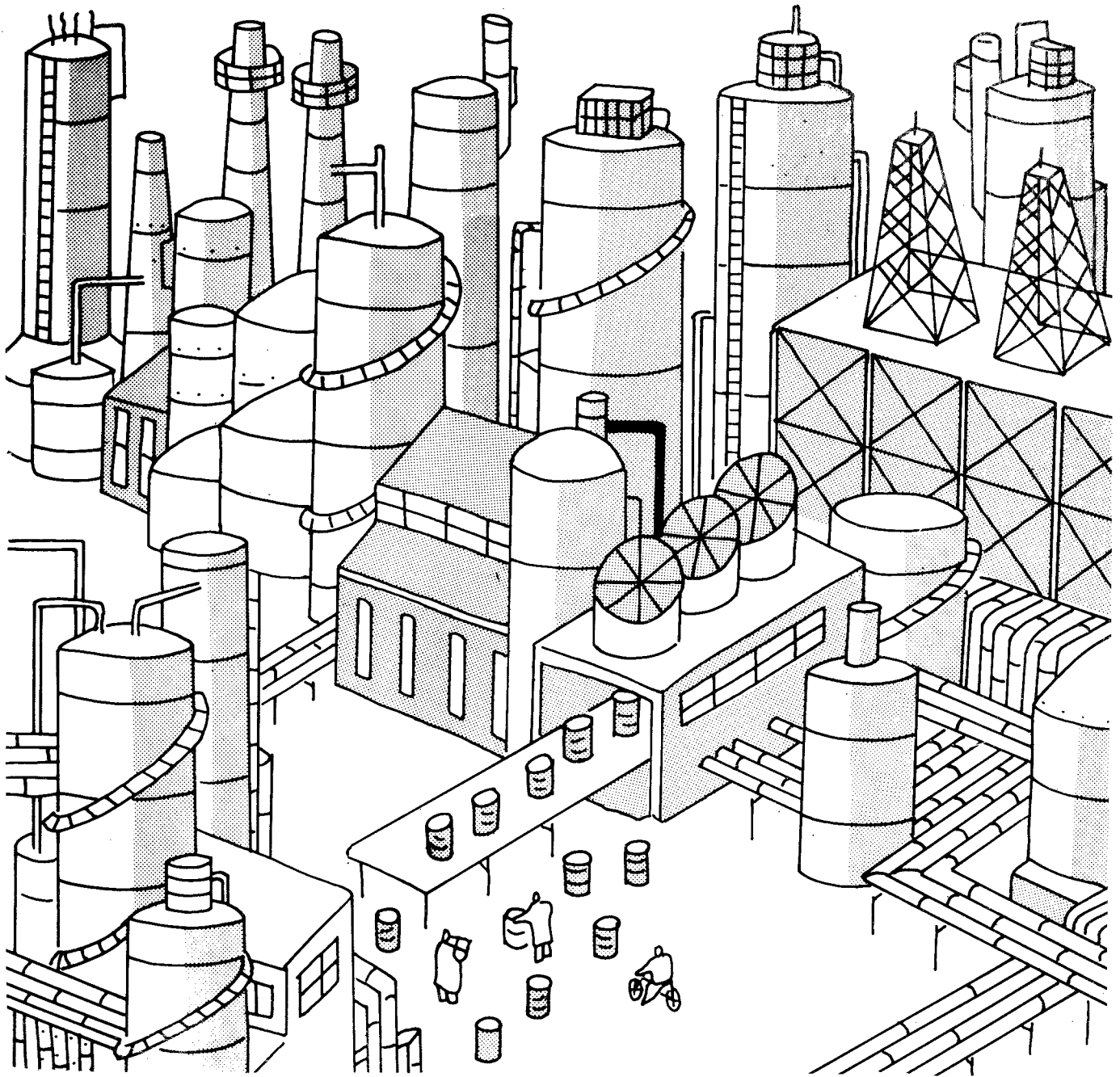

Exploratie

Aardoliereserves raken op. Er zal steeds naar nieuwe olievoorkomens moeten worden gezocht. Het onderzoek naar aardolievoorkomens in Suriname staat nog steeds in de kinderschoenen. Een uitgebreid exploratieprogramma van circa Sf 15 miljoen voor de komende drie jaar, is reeds in uitvoering op het vasteland. Het onderzoek naar aardolie in ons zee-areaal zal ook krachtig worden aangepakt in samenwerking met buitenlandse oliemaatschappijen. De belangstelling van die kant is groot en besprekingen met diverse groepen zijn reeds ver gevorderd.

meer olie...

bouw van een raffinaderij

WAT ZEGGEN ONZE VETERANEN EN VRIENDEN?

Charles Rene Monsels, chef ontwikkeling infrastructuur op de afdeling Productie: "De leukste herinnering heb ik aan de onderlinge samenwerking in die tijd. Meneer Jharap hielp altijd mee als hij in het veld was. Hij heeft o.a. geholpen met het aanleggen van pijpen bij de tankbattery. Er was toen geen tijd voor geklets en geklaag. We waren allemaal pioniers. Wij hebben altijd keihard gewerkt om onze bedrijfsdoelen te bereiken".

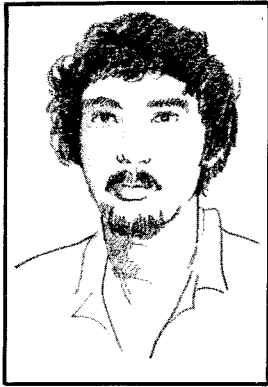
Anita Miskin-Amatkoesmin, sekretaresse op de afdeling Exploratie en Drilling: "Er was toen geen motivatie nodig. We hielden er rekening mee dat Staatsolie nog geen inkomsten had en dat wij de vruchten hiervan niet op korte termijn zouden kunnen plukken. Er werd ook niet geklaagd over de moeilijke werkomstandigheden of over een laag salaris. We zijn sober begonnen en waren bereid om offers te brengen."

Lloyd Read, productie-opzichter op de afdeling Productie: "Staatsolie heeft een snelle groei doorgemaakt in de afgelopen tien jaar, vanwege de inzet en loyaliteit van de arbeiders en directie. Wij hebben ons succes mede te danken aan het feit dat wij naar buiten toe als hecht blok optraden."

Orwine Ong A Fat, werkster op het hoofdkantoor: "Meneer Jharap heeft me toen zelf geholpen om het gebouw schoon te maken. Terwijl ik bezig was te schrobben, gooide hij water om het vuil weg te wassen. Vroeger maakte ik in mijn eentje het hele kantoor schoon. Ons huidig kantoor is echter zo groot dat ik het niet meer alleen kan doen."

Parmanand Gajapersad, drilling engineer op de afdeling Drilling: "Toen ik in dienst kwam was voor mij het belangrijkste dat ik een baan had en een onderkomen. Al gauw was ik zo in de ban geraakt van hard werken en de spanning of we olie zouden vinden, dat werken bij Staatsolie meer voor mij ging betekenen dan alleen een baan en een onderkomen hebben. We waren toen net een grote familie. Dat zie je nog steeds op onze afdeling. Het boorpersoneel heeft een hechte band met elkaar omdat ze op elkaar zijn aangewezen tijdens het boorproces. Ze zitten op lokaties waar er weinig contact is met ander personeel."

Ray Bergval, Onderdirecteur: "Vanaf haar oprichting is Staatsolie enorm gegroeid. Dit is mede te danken aan de medewerking, de inzet en het enthousiasme van onze medewerkers. De Di-

rektie, de Raden van Commissarissen en de Aandeelhouders. Wij moesten in het begin tal van problemen overwinnen: algemene technische problemen, boortechnische problemen, produktie-technische problemen, verwerkingsproblemen, training van kaderpersoneel, het verzekeren van de afzet en het verzekeren van de financiering voor de verdere uitbouw. Hoewel het huidige resultaat bevredigend is, blijft de uitdaging van de onderneming natuurlijk om de Staat Suriname in steeds grotere mate te voorzien van haar lokale behoefte aan energieprodukten en zo mogelijk een deviezen genererende industrie, middels export tot stand te brengen. Ondanks de complexe geologie van de kustvlakte werken we nu met man en macht en alle beschikbare middelen aan verdere exploratie en de ontwikkeling van produktie technieken voor de vergroting van onze onshore produktie. Als we spreken over onshore gaat het niet alleen om het Tambaredjoveld, maar ook om de voorkomens te Weg naar Zee, Coronie, Nickerie en andere voorkomens in het Saramacca distrikt. Wat het onderzoek in het offshore gebied betreft zijn de resultaten bemoedigend; hoewel het onderzoek zich nog in een vroeg stadium bevindt. Men moet hierbij bedenken dat elders in de wereld gemiddeld 20 tot 50 boorgaten nodig zijn geweest om te komen tot werkelijke offshore olieproduktie op grote schaal.

Elke zichzelf respektierende ekonomie streeft naar een zo groot mogelijke toevoeging van waarde aan ruwe grondstoffen. Derhalve is het uiteindelijk opzetten van de raffinaderij een must om te komen tot een zo groot mogelijke deviezenbesparing en -generering. Ondanks de grote problemen in ons huidige investeringsklimaat gaan wij vol vertrouwen verder met het realiseren van onze doelstellingen. Staatsolie staat voor grote uitdagingen!"

Marc Waaldijk, Onderdirecteur: "Allereerst wil ik Staatsolie van harte feliciteren met haar tienjarig bestaan en complimenteren met het feit dat ze in een relatief korte tijdsperiode een bijzondere plaats in onze gemeenschap heeft veroverd. Daar mogen we met recht erg trots op zijn! De achter ons liggende periode kan gekenschetst worden als een waarbij het bedrijf, onder de bezielende leiding van de directeur, een stormachtige ontwikkeling heeft doorgemaakt. Onder soms zeer moeilijke omstandigheden is groei toch mogelijk geweest, vanwege onze enorme inzet en durf en de stimulans van anderen. De inmiddels zeer bekende slogan "GELOOF IN EIGEN KUNNEN" is de drijfveer, die geleid heeft tot dit succes. Dit jong bedrijf zou ik willen vergelijken met een tiener die aan het eind van haar puberteit langzaam maar zeker volwassen begint te worden. Inherent aan dit proces is het leren, door vallen en opstaan en vaak door schade en schande wijs worden. De kracht van Staatsolie ligt, naar mijn mening, in haar flexibiliteit en in de onderkenning van haar zwakheden. Hierdoor kunnen problemen na analyse vaak opgelost worden, ook al is daar een grote en soms pijnlijke ingreep voor nodig. Het is voornamelijk de dynamiek en de positieve uitstraling die de mensen aantrekt om bij dit bedrijf te komen

werken. Ik denk dat vele jonge bedrijven in Suriname en ook alle entrepreneurs lering kunnen trekken uit de gedemonstreerde wijze van toepassing van managementtechnieken, in een complex en steeds wisselend milieu. We hebben als maatschappij ambitieuze toekomstplannen, die echter alleen maar gerealiseerd zullen worden als we onze doelen scherp formuleren, het hele bedrijf stroomlijnen en korrekt afstemmen. We zullen op korte termijn moeten focussen op beheersing van de kosten en het verbeteren van de efficiëntie en kwaliteit over de hele linie. Deze uitdaging krijgt een extra dimensie in het licht van de steeds verslechterende economische toestand in ons land. Het pad naar volwassenheid zal daarom beslist niet geplaveid zijn, maar de achter ons liggende jaren leerden ons dat elk probleem nieuwe mogelijkheden biedt die op hun beurt ook weer andere problemen creëren. Vanwege steeds veranderende omstandigheden, moet het oplossen van een probleem dan ook niet gezien worden als het volgen van een vastomlijnd plan, maar meer als een proces waarbij plannen continu kunnen wijzigen. Belangrijk is dat we ons doel bereiken! Ik ben ervan overtuigd dat Staatsolie in het volgende decennium zal uitgroeien tot een volwassen geïntegreerde oliemaatschappij.

Hugo Coleridge, President Commissaris: "Voorafgegaan door een emotioneel en "politiek" geladen ontdekkingsboring te Calcutta (Saramacca) op 13 oktober 1965 ging Staatsolie, circa vijftien jaren daarna en wel op 13 december 1980, vol goede moed van start met de volgende uitvoerende taak: "de exploratie, exploitatie, verwerking, opslag, transport en verhandeling van koolwaterstoffen in Suriname". Voorwaar een zware opdracht; in elk geval een hele mond vol woorden en goede bedoelingen waar het in ons land nooit aan ontbreekt, maar waar zelden of nooit uitvoering aan gegeven hoeft te worden. Tot veler verbazing bleek echter dat de werkers van het eerste uur bijzonder serieus waren met het realiseren van de hun opgedragen nationale taken. De ernst en de toewijding waarmee dit gebeurde was voor ons geliefd Suriname een ongebruikelijke zaak en heeft in de beginfase dan ook smalende en vaak zelfs ontmoedigende opmerkingen ontlokt aan de mond van velen. Volledig gesteund door de toenmalige Overheid en het Surinaamse bankwezen werd echter onvermoeid geploeterd en gedokterd aan de vele kinderziekten die het jonge bedrijf teisterden en waaruit later de kracht geput zou worden voor verdere overleving. Tien jaar na de start mogen we trots zijn op hetgeen bereikt is en onze bijzondere dank en waardering uitspreken aan het adres van degenen die door hun speciale

inzet Suriname, naar thans blijkt, gespaard hebben voor een energieramp die zovele ontwikkelingslanden in en buiten onze regio treft.

Namens de Raad van Commissarissen spreek ik de hoop uit dat durf, enthousiasme en geloof in eigen kunnen de leidraad zullen blijven bij de verdere ongetwijfeld succesvolle groei en basisverbreiding van onze nationale Staatsolie Maatschappij".

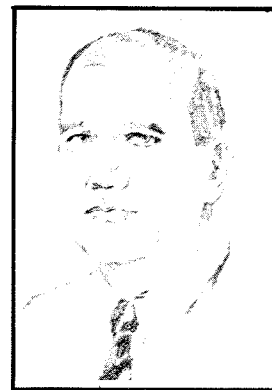

Rudi Goossen, eerste President Commissaris van Staatsolie: "Als President Commissaris aan de wieg van dit bedrijf gedurende ruim drie jaar bestaat de behoefte in te gaan op de gelukkige omstandigheden, die de groei en bloei hebben mogelijk gemaakt. Deze omstandigheden waren:

- de wil en de interesse van de Regering voor de totstandkoming van een eigen oliemaatschappij;
- de politieke backing, zonder echter enige beïnvloeding in het bedrijfsgebeuren;
- de zuiver zakelijke aanpak van de Raad van Commissarissen en de Directie;
- de samenwerking tussen 2 lichamen, waarbij vaak geen scheiding van functies te onderkennen was en "gewoon" hard en met grote regelmaat samengewerkt werd aan de realisering van het gestelde doel.

De scala van te nemen beslissingen en

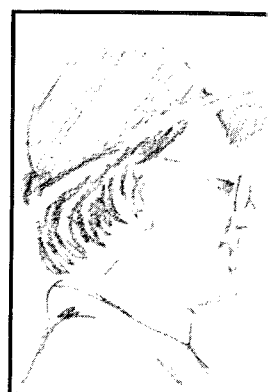
het daarbij te verzetten werk verplichtte ons niet al te lang stil te staan bij o.a. verschil van enkele statutaire bepalingen. Verder was het een genot te ervaren hoe verschillen in inzicht door divergerende maatschappelijke visies subtiel werden opgelost. Naast de normale werkzaamheden zoals het personeelsbeleid en het opstellen van allerhande plannen speelden enkele zeer interessante kwesties, zoals de scheiding tussen privaatrechtelijke- en publiekrechtelijke bevoegdheden. Tevens is de basis gelegd om financieel na volstorting van de aandelen van de Overheid onafhankelijk te opereren. Hiertoe moest en is het vertrouwen van de bankwereld gewonnen. Zonder de voortgang van het werk te verstoren is door korte opleidingen en on the job trainingen het peil van Staatsolie op de juiste hoogte gebracht, terwijl de financiële en juridische basis bij kontrakten op internationaal niveau stond. Intussen zat de spanning er goed in, omdat het produktie ontwikkelingsprogram moest aantonen of er voldoende olievoorraden aanwezig waren voor een economische exploitatie. Uiteindelijk werd het werk bekrond omdat in 1982 met eigen tanker olie geleverd kon worden aan de Suralco. Het was een genoegen samen met de andere leden van de Raad, te weten: Mr. R.M.I. Kensenhuys, Drs. R.W. Roseval, en de heren Ir. J. Abdul en Drs. J. Pahladsingh (beide voor een korte periode) een bijdrage tot deze ontwikkeling te leveren. De man echter, die zowel binnen het bedrijf als daarbuiten alle hindernissen wist te nemen is de directeur himself. Hij verdient veel lof met zijn staf. Gezien de berichten rond Staatsolie is de ontwikkeling ook na wisseling van de Raad zeer positief geweest. Een felicitatie aan de Directie, de huidige Raad maar ook aan de Surinaamse gemeenschap is dan ook op zijn plaats, zeker gezien de mogelijke bijdrage aan 's Land economie nu, maar vooral in de toekomst."

Freddie Vos, Directeur ABN-Bank Paramaribo: "Wanneer ik als bankier 10 jaar Staatsolie belicht dan zal het duidelijk zijn dat ik de neiging niet kan weerstaan om stil te staan bij zaken als kredietwaardigheid en het belang van Staatsolie voor de nationale economie. Mijn eerste ontmoeting met Eddy Jharap is bepalend geweest voor de hechte band die er sinds toen bestaat tussen Staatsolie en de ABN-Bank. Vaak denkt men dat een bank eerst dan tot kredietverlening overgaat, wanneer de debiteur bereid en in staat is om voldoende en courante zekerheid te verschaffen. Zeker, niet ontkend kan worden dat dit aspect van belang is bij het beoordelen van een kredietpropositie. Tenminste evenveel zo niet meer gewicht in de schaal leggen echter criteria zoals deskundigheid, betrouwbaarheid en durf van de ondernemer en zijn bereidheid om steeds zo open mogelijk tegenover de kredietverschaffer te staan. Het zijn deze criteria die bij Eddy Jharap zo manifest naar voren komen en waarvan ik al meteen tijdens mijn eerste ontmoeting met hem onder de indruk raakte. Ook later zijn deze waarden steeds voor hem de basis geweest bij het zaken doen. Het heeft mij enige moeite gekost om de heer Jharap ervan te overtuigen dat het voor een onderneming in het kader van haar bedrijfsuitoefening, heel gezond kan zijn om krediet op te nemen, doch toen hij daarvan eenmaal overtuigd was, hebben wij samen enthousiast ge-

werkt aan de eerste lokale lening die, op zijn aandrang, van een consortium van alle hier opererende banken werd opgenomen. Voor een veel moeilijker opgaaf zag ik mij geplaatst toen ik benaderd werd met het verzoek om te bemiddelen bij het doen verstrekken door de ABN-Bank van een lening aan Staatsolie in US dollars. Ik kan en mag niet verhelen dat dit mij de grootste moeite gekost heeft, doch uiteindelijk is de ABN, zij het schoorvoetend, overstag gegaan. Met zeer veel genoegen maak ik er melding van dat deze eerste lening in harde valuta, dankzij de uitstekende prestaties van Staatsolie, gevolgd is door andere en grotere leningen. Mede door deze leningen is Staatsolie in staat geweest haar productie geleidelijk aan op te voeren tot het huidige niveau van circa 4200 barrels per dag. De laatste leningsovereenkomst regelende een krediet van US\$ 15 miljoen werd in augustus j.l. ondertekend. Met deze faciliteit wordt Staatsolie verder op weg geholpen naar een productie van 6500 barrels per dag, bij welke productiecapaciteit het streven erop gericht is om een kleine raffinaderij op te zetten. Het belang van Staatsolie voor de nationale ekonomie behoeft nauwelijks verdere uitleg. Ik wijs slechts op de zeer gunstige invloed die haar activiteiten hebben op de betalingsbalans en op de ruime en hoogwaardige werkgelegenheid die Staatsolie in de loop der jaren zowel direkt als indirekt tot stand gebracht heeft. Deskundig management, vertrouwen en ondersteuning van haar aandeelhouder en van derden waaronder bankiers, afnemers, leveranciers, kontraktors e.a., de durf om eigen beperkingen te onderkennen en om (buitenlandse) deskundigen wanneer nodig, in te huren, hebben Staatsolie in een periode van 10 jaar doen groeien tot een solide vennootschap die niet meer weg te cijferen is in ons ekonomisch bestel. Met genoegen constateer ik dat de ABN-Bank daar een wezenlijke bijdrage aan geleverd heeft.

Niet onvermeid mag in dit verband blijven dat het succes van Staatsolie op grond van mijn waarneming voor een niet te onderschatten deel tevens te danken is aan de uitstekende teamgeest onder de medewerkers en het voortdurend enthousiasme waarmee zij zich voor hun bedrijf inzetten. Hulde hiervoor! Aandeelhouder, direktie, staf en personeel feliciteer ik van harte met deze mijlpaal. Staatsolie wens ik verdere groei en bloei toe. Van mijn voortgezette medewerking kan zij bij voorbaat verzekerd zijn.

Wijlen Dr.Ir. Anne van Dijk, pionier in de rijstindustrie: "Staatsolie-1500 bespaart ons boeren geld en bespaart Suriname deviezen. Dat is een heel belangrijk punt. Diesel wordt geïmporteerd. Staatsolie-1500 wordt geleverd met ongeveer 10-12 procent geïmporteerde diesel en de rest komt uit Suriname zelf. Staatsolie-1500 kost ons tot hier in Nickerie geleverd: 40 cent per liter. Dieselolie kost nu reeds 73 cent (1985). Dit is 33 cent verschil. Voorheen hadden wij per ton droge padi ongeveer 15 liters dieselolie nodig. Aangenomen dat Staatsolie-1500 meer energie heeft, omdat het uit Suriname komt, zullen wij misschien maar 14 liters Staatsolie-1500 verbruiken per ton droge padi. Ik ben overgegaan op Staatsolie-1500 omdat ik ervan overtuigd ben dat het een goede toekomst heeft: ten eerste voor Suriname, ten tweede voor mijn eigen bedrijf, en ten derde voor

bedrijven in Suriname die deze olie kunnen gebruiken. Ik heb met Staatsolie-1500 en crude oil gewerkt bij de eerste proefneming een paar jaar terug samen met de heer Jharap en de Universiteit van Suriname om te kijken of wij de bestaande branders van padidrogers zouden kunnen gebruiken. Maar na vele proefnemingen bleek dat het niet voldoende bedrijfszeker zou kunnen gebeuren. Dus toch zou ik op de aanschaf van nieuwe branders moeten overgaan en het voorbeeld dat wij hadden was Staatsolie zelf, die mij heel veel informatie heeft gegeven. Wij willen hierbij nog eens onze waardering uiten voor de heer Jharap en zijn medewerkers, voor de manier waarop zij in de loop van een betrekkelijk kort aantal jaren een organisatie hebben opgebouwd die er wezen mag: gestadig vooruit, met niet te grote stappen, zodat de zaak voor Suriname beheersbaar is gebleven."

Jack Bradford, gepensioneerde petroleum ingenieur en management medewerker van Gulf Oil Corporation: "Ik leerde Staatsolie kennen toen ik werkte voor Geoman, een divisie van Gulf Oil die belast was met de uitvoering van het kontrakt dat deze twee maatschappijen hadden gesloten voor technische samenwerking. Ik moest de oliedroom van de heer Jharap zogezegd evalueren. Ik koördineerde de eerste studies en plan-

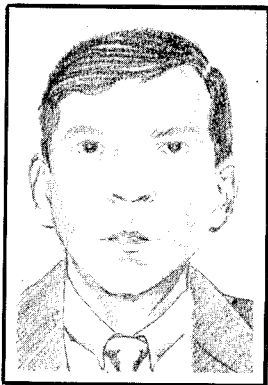
nen voor de evaluatie van de droom dat de olie die was gevonden in een bron drinkwater (Calcutta 1964), en dat olievondsten die later door de Shell waren gedaan, van produktieve en commerciële waarde voor Suriname waren. Dit was voor mij een grote uitdaging omdat er moest worden gewerkt met schaarse financiële middelen en omdat Suriname niet beschikte over equipment die normaal werd gebruikt voor het verrichten van olieboringen en olieproduktie. Met de assistentie van geologen uit Houston en met technische diensten en research van Gulf Oil in Pittsburg, konden wij vaststellen dat de olie in Suriname commercieel bruikbaar was als brandstof, dat er hiervoor een markt was in Suriname en dat er waarschijnlijk sprake was van een oliereservoir. Het zou mogelijk zijn de olie uit de zandlaag te produceren wanneer de beweging van het zand in de zogenaamde pay-section (het gedeelte waar de olie in de zandlaag gevangen zit) tijdens de oliewinning onder controle gehouden kon worden. Wij maakten toen een plan om drie gaten te boren om het antwoord te vinden op drie vragen.

1. Was er sprake van een reservoir?
2. Kon een bron een commercieel verantwoorde hoeveelheid olie produceren?
3. Was de reserve groot genoeg om een boorprogramma te rechtvaardigen?

Met assistentie van twee boorspecialisten van Gulf Oil en met de equipment en het personeel van de Geologisch Mijnbouwkundige Dienst in Suriname, werd dit projekt van drie gaten met succes uitgevoerd. Wij slaagden erin al onze doelen te bereiken. Hier en daar moesten wij creatief en inventief zijn bij het cementeren van de testbron en moesten wij ongebruikelijke technieken toepassen omdat de gangbare equipment voor deze procedures ontbrak. Analyse van de resultaten wees uit dat een commercieel projekt haalbaar was. Wij hebben toen een testprogramma van vijf produktiega-

ten aanbevolen, evenals de installatie van produktie equipment. Meneer Jharap slaagde erin de financiering van dit project rond te krijgen en met het succesvol uitvoeren van dit project werd Staatsolie als groeiende onderneming geboren. Ik bewonder meneer Jharap voor zijn doorzettingsvermogen in de beginfase, toen er nog twijfel was, en de manier waarop hij naar oplossingen zocht voor de vele problemen waarmee hij van dag tot dag werd geconfronteerd. Ik heb vele dierbare herinneringen aan deze periode van drie jaar. Ik heb een aantal vrienden gemaakt en ben dankbaar dat ik heb kunnen bijdragen in de totstandkoming van een bedrijf en een industrie waaraan Suriname en haar bevolking, voor een hele lange tijd groot voordeel kan hebben. Als ik jonger was zou ik graag hebben deelgenomen aan de voortgezette ontwikkeling van Staatsolie.

Mijn beste wensen voor Eddy en Staatsolie en hartelijk gefeliciteerd met het tienjarig jubileum."

Ed White, Directeur International Distribution Services Company (IDSCO): "De onderhandelingen tussen Suriname en Gulf Oil Corporation, eind 1980, leidden tot de geboorte van een schitterende bloem die ging bloeien in een prachtig tropisch land, Suriname. Een jonge Republiek die streed voor eigen zeggenschap en identiteit.

Ik maakte in Houston kennis met meneer Jharap, bij de ondertekening van het kontrakt voor technische samenwerking tussen Gulf Oil en Suriname (eind 1980). Ik had van de leiding van Gulf de opdracht gekregen om alle noodzakelijke hulp te verlenen om het succes van de overeenkomst te verzekeren. Ik was toen "purchasing en traffic manager" ten behoeve van Gulf's wereldwijde exploratie en produktie activiteiten. Telkens als meneer Jharap naar Houston kwam bespraken wij de verschillende problemen en behoeften van Staatsolie.

De begin tachtigerjaren waren een bloei-periode voor de olie industrie. Mijn staf van 165 personen spendeerde jaarlijks 900 miljoen dollars voor de inkoop ten behoeve van 35 overzeese ondernemingen en 70 verschillende projektlokaties in de USA zelf. Temidden van deze drukke activiteiten mochten de orders van Staatsolie niet verloren gaan. Ik vroeg toen aan de directeur van "Export Purchases", R. Wilson, om speciale aandacht te schenken aan de bestellingen van Staatsolie. Hoewel deze bestellingen klein waren vergeleken met wat wij normaliter bestelden, wist ik dat elke bestelling van vitaal belang was voor Staatsolie.

De eerste boortoren van Staatsolie kochten wij in Canada. Boortorens waren schaars en deze had een aanzienlijke opknapbeurt nodig. Bob Rhind, de senior Gulf ingenieur die aan Staatsolie was toegewezen, zat bijna elke dag op ons kantoor om de specifieke behoeften duidelijk te maken. We moesten een keertje speciaal een klein vliegtuig charteren om vitale onderdelen voor de boortoren te transporteren.

Vanuit Suriname kregen we te kampen met betalingsproblemen, toen vanwege politieke en economische crises, geldovermakingen naar het buitenland slechts druppelsgewijs konden plaatsvinden. Ons vermogen om de nodige on-

derdelen en materialen ten behoeve van Staatsolie te kopen, werd daardoor direkt aangetast. Suriname legde toen speciale import-restrikties op en meneer Jharap moest zich alle moeite getroosten om de medewerking van de autoriteiten in Suriname te krijgen voor de voortgang van de olie industrie.

In 1984 werd Gulf Oil opgekocht door Chevron Corporation, toen de grootste fusie allertijden in de USA. Eind 1984 besloot Chevron de activiteiten van Geoman stop te zetten. Geoman was een dochteronderneming van Gulf Oil op Bermuda en ondermeer belast met de technische assistentie van Staatsolie. Joe (Joseph) Martinelli was als directeur van Geoman, vanaf het begin betrokken geweest bij de activiteiten van Staatsolie. Daarom had de toekomst van Staatsolie een bijzondere betekenis voor hem. Begin 1985 vroeg hij mij om na te gaan of er alternatieve wegen waren om Staatsolie van de benodigde onderdelen en materialen te blijven voorzien, omdat de technische samenwerking tussen Gulf en Staatsolie ten einde zou lopen. In mei 1985 vergezelde ik meneer Martinelli naar Suriname om met Staatsolie over alternatieve mogelijkheden voor het leveren van onderdelen en materialen, afspraken te maken.

Toen vonden de besprekingen plaats voor de oprichting van IDSCO, International Distribution Services Company, als een divisie van een bestaande maatschappij in Texas, genaamd SAW Incorporation. IDSCO, waarvan ik de directeur ben, werd de inkoopagent van Staatsolie in de USA en op deze manier was de materiaallevering t.b.v. de continuïteit etc. van de aardolie activiteiten in Suriname gegarandeerd.

In verband met de viering van het tienjarig bestaan van Staatsolie mag ik zeggen dat ik trots ben, geassocieerd te zijn met management, staf en medewerkers van de Staatsolie Maatschappij Suriname. De mensen die pas in dienst van de

maatschappij zijn gekomen, moeten zich bewust zijn van de offers, de toewijding, motivatie en visie die de vroege pioniers van de olie industrie in Suriname aan de dag hebben weten te leggen.

Volgens mijn laatste gegevens zijn er 16 ontwikkelingslanden in de wereld die aanzienlijke olievoorraden hebben die niet worden geproduceerd. Dat, terwijl deze landen economisch totaal afhankelijk zijn van import, een gebrek hebben aan liquide middelen en wereldwijd naarstig op zoek zijn naar hulp.

De Republiek Suriname zou daarom de pogingen van Staatsolie volledig moeten ondersteunen en zich ten doel moeten stellen om zo, ondanks haar verschillende politieke en kulturele stromingen, een rolmodel te worden voor andere ontwikkelingslanden in de wereld. De komende tien jaren staan er ongetwijfeld nieuwe crises te wachten, maar ik heb er alle vertrouwen in dat Staatsolie deze crises zal omzetten in mogelijkheden om uiteindelijk een volledig geïntegreerd energiebedrijf te worden, zoals geen ander! Ik hoop ook dat IDSCO de gelegenheid zal krijgen om een bescheiden bijdrage te blijven leveren in de verwezenlijking van de nieuwe doelen van Staatsolie. Hartelijk gefeliciteerd!"

NAWOORD

Aan de hand van enkele anekdotes, oude herinneringen, technische- en financiële gegevens hebben wij geprobeerd de omstandigheden waaronder Staatsolie moest groeien, te beschrijven en een beeld te schetsen van onze Maatschappij.

In 1980 brak er in Suriname niet alleen een periode van grote mogelijkheden voor ondernemers aan, maar ook een tijdperk van ongekende politieke- en sociaal-ekonomische turbulentie. Desondanks hebben wij kunnen inspelen op de aspiraties van een jonge generatie van Surinamers, die hun schouders hebben gezet onder de opbouw van een technologisch geavanceerde basisindustrie, in volledig nationaal beheer en eigendom. Ontbrekende technische kennis hebben wij van de internationale oliemaatschappijen, en investeringskapitaal werd verkregen van commerciële bankinstellingen. Kaderpersoneel en overige medewerkers hebben wij onder onze

landgenoten gerekruteerd. Problemen, hetzij van interne aard of van externe oorsprong, hebben wij steeds als een nieuwe uitdaging beschouwd en met vereende krachten opgelost.

De voorspoedige ontwikkeling van Staatsolie is daarom niet uniek en kan ook niet aan puur geluk worden toegeschreven. Voor alles is dit het resultaat van vertrouwen in eigen kunnen en hard werken voor een zaak waarmee velen zich konden identificeren.

Staatsolie is een mooi stuk werk, dat veel steun, sympathie en waardering heeft losgemaakt in brede lagen van onze gemeenschap en daarbuiten.

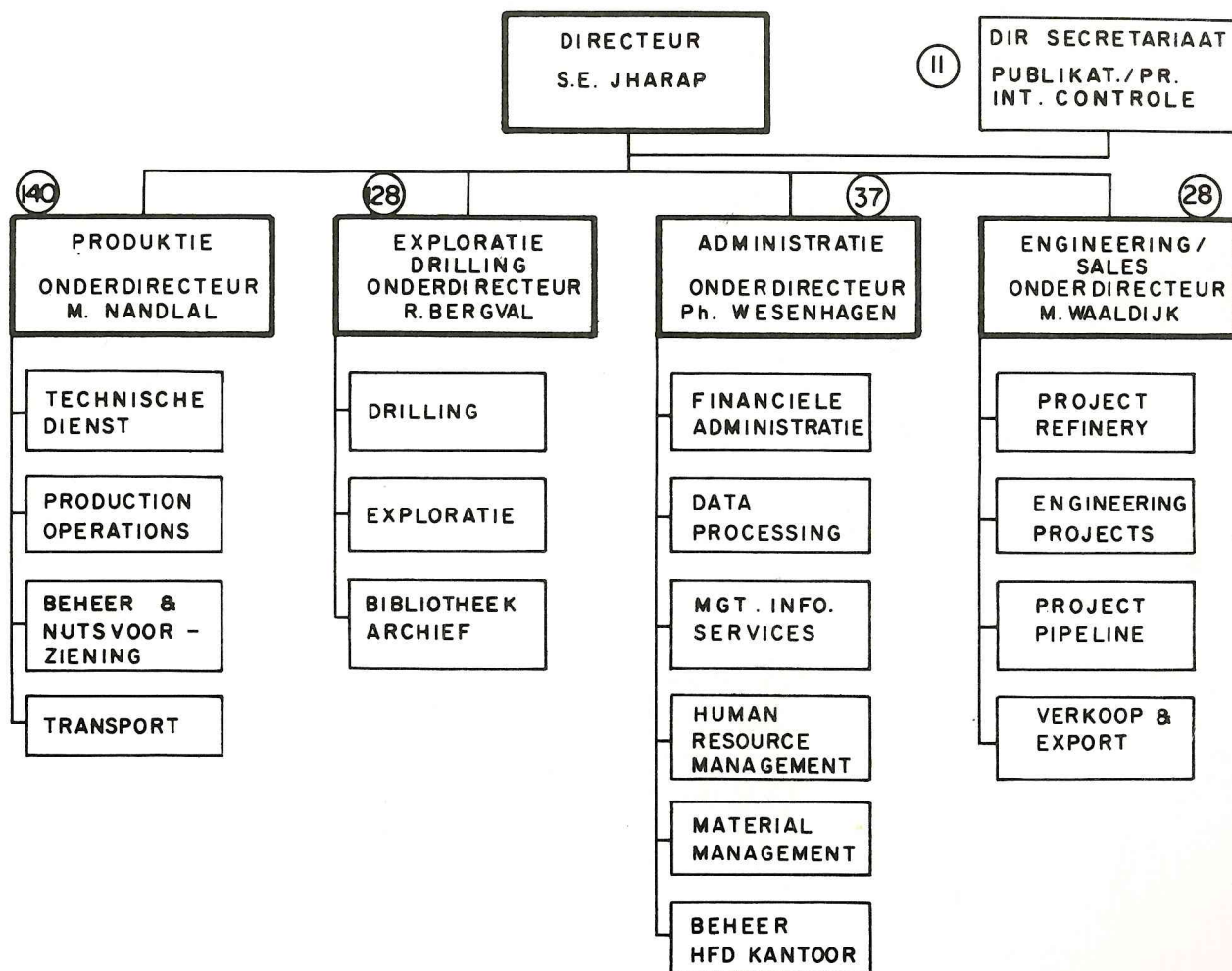
Met erg veel plezier hebben wij de afgelopen tien jaar aan deze ontwikkeling gewerkt en de komende tien jaar hopen wij deze industrie met hetzelfde elan verder uit te bouwen. Wij roepen iedereen op ons werk te ondersteunen of ons voorbeeld in andere sectoren na te volgen.

APPENDICES

1. Organogram en personeelsbezetting
2. Kengetallen ultimo 1990
3. Balans per 31 december 1989
4. Winst- en verliesrekening per 31 december 1989

STAATSOLIE MAATSCHAPPIJ SURINAME

JAAR:1990

Oktober 1990

Totaal pers:344

PERSENEELSBEZETTING 1988 - 1990

OPLEIDING	1990*	1989	1988
Academisch	8	7	4
Hoger Beroeps Onderwijs/ Hoger Technisch Onderwijs	26	27	23
Middelbaar Beroeps Onderwijs	104	91	66
Lager Onderwijs	202	183	178
TOTAAL PERSONEEL	342	308	271
Aantal vrouwen	50	46	43
Aantal mannen	292	262	228

* Ultimo september 1990

KENGETALLEN STAATSOLIE PER ULTIMO 1990 (X 1000, CUMULATIEF)

Productie (Barrels)	6.320
Investerings	116.480
Opbrengsten	173.548
Exploitatiekosten	66.121
Afschrijvingen	54.690
Interest betalingen	13.058
Vorzieningen	5.236
Bruto winst	34.443
Belastingen	15.185
Netto winst	19.258
Deviezenbehoefte uit opbrengsten	52.018
Deviezenbesparing voor de Staat	110.699

(Geldsbedragen in Surinaamse guldens koers US\$ 1.00 = Sf 1.80)

BALANS PER 31 DECEMBER (X 1000 SF)

	1989	1988	1987
ACTIVA			
Vastgelegde middelen	56.812	47.058	31.968
Vorraden			
- Ruwe olie	1.128	1.707	694
- Voorraad boor- en completion materialen en zeilende voorr.	6.293	4.896	5.562
Vorderingen	4.908	1.494	3.210
Liquide middelen	5.537	3.227	3.973
	74.678	58.382	45.407
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Aandelenkapitaal: 20.000 aandelen à Sf 1.000			
Geplaatst en gestort: 5.750	5.750	5.000	5.000
Algemene Reserve	12.335	10.568	10.076
	18.085	15.568	15.076
Schulden op lange termijn			
Schulden aan kredietinstellingen	12.930	2.195	1.812
Schulden aan de Republiek Suriname	13.640	7.511	1.200
Fondsen N.H.A.S.	331	331	331
	26.901	10.037	3.343
Schulden op korte termijn			
Belastingen	7.012	6.462	7.279
Schulden aan kredietinstellingen	14.120	19.287	14.518
Schulden aan leveranciers en overige schulden	8.560	7.028	5.191
	29.692	32.777	26.988
	74.678	58.382	45.407

WINST- EN VERLIESREKENING (X 1000 Sf)

	1989	1988	1987
OMZET			
Verkoop olie	33.318	23.136	21.659
Transportvergoedingen	1.701	1.386	1.057
	35.019	24.522	22.716
EXPLOITATIEKOSTEN			
Productie	7.703	6.521	4.340
Exploratie	2.783	1.678	1.253
Verkoop en Algemeen Beheer	4.823	4.407	2.257
Afschrijvingen	10.885	7.821	7.421
Interest	2.824	1.980	1.454
Voorzieningen	1.000	1.000	1.021
	30.018	23.047	17.746
EXPLOITATIE RESULTAAT	5.001	1.475	4.970
OVERIGE BATEN	916	420	210
WINST VOOR BELASTINGEN	5.917	1.895	5.180
INKOMSTENBELASTING	2.650	953	2.319
NETTOWINST	3.267	942	2.861